TRST, nedelja 27. novembra 1955
Leto XI. - Št. 281 (3300)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94 638, 93 808, 37-338

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI po 20 lir beseda. — NAROCNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

TRGOVINSKA ZBORNICA IN NJENA VLOGA

Novi predsednik trgovinske zbornice prof. Luzzatto Fegiz je na tiskovni konferenci izjavil med drugim: «V teh dneh sem opazil, da Tržačani zelo cenijo to ustanovo, ki ima pomembne tradicije. Vendar pa mnogi pričakujejo od novega predsedstva rešitve stvari in mislim, da bi bilo s strani tiska napačno podpirati take upe. Izvršilna oblast zbornice je zelo omejena in zaradi tega lahko zbornica neposredno zelo malo naredi. Zbornica je posvetovalni organ in njen vpliv je odvisen od resnosti in pripravljenosti njegovih članov od predsedstva, svetovalcev, sekcij, do članov komisij».

Čeprav gornje izjave ne moremo šteti kot program novega vodstva trgovinske zbornice za nadaljnje delo, je vendar v svojem bistvu zelo značilna, ker daje težo dela v tej najbolj reprezentativni gospodarski ustanovi prav tistim organom, ki so bili pod prejšnjim vodstvom popolnoma ob strani in je celotno delovanje trgovinske zbornice monopoliziralo predsedstvo in v mnogih primerih celo predsednik sam. Razumljivo je, da pogrevanje napak ali nepravilnega delovanja določenega vodstva, ki je bilo odstranjeno in pa obnovljeno, ne koristi bodočemu delu ustanove, ki se mora razvijati v vsestransko korist celotnega mestnega gospodarstva, v korist večine gospodarskih kategorij in s tem večine prebivalstva. Ne smemo pa pozabiti, da se je ob reševanju krize v trgovinski zbornici razvila v štiričlanski koaliciji ostra borba za zasedbo mest v novem vodstvu in predvsem za zasedbo predsedniškega mesta. Ni nobena skrivnost, da je krščanska demokracija skušala na vsak način postaviti na mesto predsednika svojega človeka, človeka, ki bi bil strankarsko povezan, kar bi gotovo povzročilo hude posledice za mestno gospodarstvo. Če se stvari niso razvile tako, kot je ta stranka želela, je treba to pripisati predvsem dejstvu, da «Tržačani zelo cenijo to ustanovo».

Po imenovanju novega predsedstva trgovinske zbornice pa so se prav te stranke, ki so se za kulisami ostro borile za dosego položajev v vodstvu ustanove, kot tudi druge politične stranke in skupine, predstavniki raznih gospodarskih ustanov in novi predsednik zbornice sam, zavzeli, da mora celotno delovanje trgovinske zbornice sloneti predvsem na sekcijah, na odborih, ki so stalno v stiku z dnevnimi vprašanji posameznih kategorij, da morajo biti te sekcije gonilna sila zbornice, predsedstvo pa organ, ki vse to koordinira in na osnovi resnega in temeljitega proučevanja vprašanj skupno s predstavniki kategorij sprejema sklepe ter tolmači želje in potrebe celotnega mestnega gospodarstva. Če bodo predsedstvo, sekcije in konzulta trgovinske zbornice dejansko imeli to vlogo, izvrševali te naloge, potem ne dvomimo, da bo trgovinska zbornica, čeprav samo posvetovalni organ, delovala v korist mesta. Zato ne smemo prezreti tudi dejstva, da je v predsedstvo zbornice poklicano za dva člana. V predsedstvu sta sedaj zastopani trgovina na drobno ter obrtnija in mala industrija, ki nedvomno predstavljata dve važni gospodarski panogi.

Pri vsem tem pa moramo ugotoviti, da je bila že od začetka dejanska vloga trgovinske zbornice na vseh gospodarskih področjih okrnjena, ker v njenem vodstvu ni zastopana večina neposrednih obdelovalcev zemlje, ker predstavlja naše kmetovalce zveza, ki jo slovenski kmetje ne poznajo, ki nima z njimi in z njihovimi stanovskimi organizacijami nič skupnega. Toda vprašanje zastopstva Slovencev v trgovinski zbornici se ne more omejiti samo na kmetijstvo. Slovenci smo še v drugih gospodarskih panogah močno zastopani. Imamo važno vlogo v obrtniškem, trgovinskem in gostinskem področju. Tudi na teh področjih bi nas ne smeli tako krivično prezreti, ko so nas prezrli pri zastopstvu v predsedstvu zbornice. Tu ne gre samo za narodnostno diskriminacijo, temveč gre tudi za dejansko vlogo trgovinske zbornice, ki mora ščititi interese vseh gospodarskih kategorij in slojev, ki pa tudi morajo biti zastopani v določenih gospodarskih kategorijah ne glede na narodno pripadnost. Nam te pravice ni upal nihče od predstavnikov italijanskih strank. Zato pričakujemo, da bo vladni komisar pri imenovanju članov posameznih sekcij vse to upošteval.

Novo vodstvo trgovinske zbornice, njene sekcije in konzulto čaka sedaj trdo delo. Na dnevnem redu je mnogo nerešenih ali delno rešenih vprašanj, ki so življenjskega pomena za mesto. Kot prvo vprašanje, ki spada v pristojnost trgovinske zbornice, je imenovanje dveh članov v odbor, ki bo upravljal rotacijski sklad. Zakon je bil sprejet «s pospešenim postopkom», sklad pa še vedno ne deluje, ker manjka samo še imenovanje dveh tržaških predstavnikov. Drugo, za tržaško gospodarstvo morda najbolj važno vprašanje, je prosta cona. Prejšnje vodstvo in njegov predsednik sta nasprotovala prosti coni in sta v tem smislu tudi nastopila pred medministrsko komisijo za proučevanje proste cone, ne meneč se za predloge in zahteve večine gospodarskih kategorij. Sedanje vodstvo in sedanji organi zbornice pa morajo to vprašanje resno pretresti in podvzeti ukrepe, ki bodo v korist večine prebivalstva. Akcija mora biti hitra in odločna, ker bodo v kratkem objavljeni sklepi medministrske komisije in bo vprašanje prišlo v roke vlade in parlamentarnih organov. Pomorstvo, deželna avtonomija, pristanišče, promet, industrija, vsaka panoga je v našem mestu vprašanje zase, ker se njihova rešitev predolgo zavlačuje. Vsa ta in še druga vprašanja so danes pred trgovinsko zbornico, ki jih bo lahko mirno in v splošno korist reševala, če bo šla po poti sodelovanja vseh gospodarskih panog in postala resnična predstavnica tržaškega gospodarstva.

S. S.

Razvnema se ostra polemika zaradi Sturzove interpelacije

Iz Sturzove povezanosti s Scelbo sodijo, da se interpelacija uvršča tudi v Scelbove manevre proti vladi - Nobenega napredka glede ustavnih sodnikov - Predsednik Confindustrie proti vladnemu načrtu o tekočih gorivih

(Od našega dopisnika)

RIM, 26. — Če je Don Sturzo hotel s svojo interpelacijo o delavnosti predsednika republike še bolj skaliti že tako nečiste vode političnega položaja, se mu je to nedvomno posrečilo. Politična polemika, ki se je razvnela ob vprašanju ustavnih sodnikov, kjer gre pravzaprav za zahtevo po politični diskriminaciji in za nasprotovanje takim zahtevam, se je obogatila za nov element. Obenem pa se nadaljuje ugotavljanje ozadja Sturzovega koraka.

Danes je levi neodvisni senator Virgilio Nasi obvestil tisk, da je vložil pri predsedstvu senata naslednjo interpelacijo: «Vprašujem predsednika vlade, ali se mu ne zdi, da je predsedniku italijanske republike dovoljeno sprejemati funkcionarje italijanske države, ki se mu želijo pokloniti ali razpravljati z njim o italijanskih interesih. Nadalje ga vprašujem, ali se mu ne zdi nedopustno, da poglavar neke tuje države sprejema vojaško uvrščene funkcionarje nekega italijanskega ministrstva in jim narekuje direktive, ki jih je mogoče razlagati kot aktivno vmešavanje neke neitalijanske in neodgovorne oblasti v italijanske zadeve».

DON STURZO

Ta «protisturzovska» interpelacija se nanaša na nedavni sprejem funkcionarjev rimskega notranjega ministrstva v Vatikanu in na takratni papežev nagovor, ki je obravnaval «dobro vladanje». Ta primer navajajo tudi nekateri listi, med njimi turinska «Stampa-Sera», ki prav tako poudarja, da gre tu za tujo državo.

Kamen, ki ga je sprožil don Sturzo, utegne torej sprožiti cel plaz. V tem primeru pa se utegne uresničiti eden izmed namenov, ki se verjetno skrivajo za Sturzovim korakom. Velik del tiska namreč izraža mnenje, da je stari sicilski duhovnik le preveč tesno povezan s Scelbo, da tudi v tem koraku ne bi bilo mogoče videti sedanjega očitnega Scelbovega prizadevanja, da bi povzročil čim več težav Segniju in Fanfaniju. Vladna kriza bi bila danes skrajno težko rešljiva, huda notranja kriza v demokristjanski stranki pa bi prav tako povsem paralizirala večino, na katero se oslanja vlada. Brez posledic za Segnija in Fanfanija pa «sturzovščina» verjetno ne bo.

Na področju ustavnega sodišča ni ničesar novega. Predsednik poslanske zbornice Leone se je odpeljal za dva dni v Neapelj, kar pomeni, da so se za ta čas ustavili tudi posredovalni poskusi. Medtem se pojavlja nova hipoteza za rešitev kočljivega vprašanja petega kandidata: njegovo izbiro naj bi prepustili kakemu nepristranskemu in uglednemu forumu. Republikanci pravijo naravnost, naj bi bil to Gronchi. Nadalje se slišijo predlogi, naj bi petega kandidata izbrali med neodvisnimi, Gronchi pa naj bi med pet ustavnih sodnikov, ki jih ima pravico sam imenovati, vključil komunista Crisafullija in monarhista Condorellija. Zdi se, da je sam Kvirinal najmanj navdušen nad to možnostjo.

Za torek ob 10. uri je bila sklicana seja vlade. Čeprav dnevni red ni bil objavljen, je zelo verjetno, da se bodo ministri ukvarjali tudi z ureditvijo zemljiških pogodb. Prejšnji teden so se pojavili glasovi, da je pripravljanje vladnega načrta dozorelo tako daleč, da ga je že mogoče predložiti ministrskemu svetu v odobritev. Poleg tega se bo vlada gotovo morala ukvarjati s kočljivim vprašanjem, kje dobiti denar za povišanje plač šolnikov.

Danes predpoldne je ministrski predsednik Segni sprejel predstavnike enotne šolske fronte. Po polurnem razgovoru je vodja delegacije prof. Giuditta izjavil, da ni bilo konkretnih sklepov. Popoldne je šolska fronta izdala poročilo, ki pravi, da predsednik vlade ni omenil nobene vladne obveznosti, da čimprej zadovoljivo uredi vprašanje dokončnih poviškov, temveč je samo zanikal lestvice, objavljene v tisku, «čeprav se točno ujemajo s tistimi, ki jih je šolski fronti sporočilo prosvetno ministrstvo». Končno grozi poročilo, da se bodo šolniki «vedeli ravnati».

Predsednik Confindustrie De Micheli pa je danes napadel vladne popravke k zakonskemu načrtu o tekočih gorivih. De Micheli je dejal, da bi moral biti glavni namen zakona, «da se v čimkrajšem času načrpa čim več petroleja», da pa se zdi, da ima vlada «eno samo skrb: preprečiti, da zasebniki ne bi mogli dobiti iz petrolejske industrije pretiranih dobičkov». De Micheli se je tudi pritožil, da vlada ne upošteva dovolj «tehničnega in finančnega prispevka, ki ga lahko dajo tuje družbe».

A. P.

Francoska letala za Izrael

PARIZ, 26. — Predstavnik francoskega zunanjega ministrstva je danes sporočil, da so zadnje dni poslali Izraelu določeno število francoskih reaktivnih letal vrste «Ouragan» in to v okviru dolgoročnih naročil Izraela v Franciji. To je prvikrat, da so Francozi uradno potrdili prodajo reaktivnih letal Izraelu. Predstavnik pa ni hotel povedati, koliko letal je bilo poslanih.

Pomočnik voditelja izraelske delegacije v OZN Kidron je sinoči poslal predsedniku Varnostnega sveta pismo, s katerim protestira zaradi «stalnih napadalnih dejanj proti Izraelu, ki se ponavljajo pod nadzorstvom in vodstvom egiptovske vlade in ki resno ogrožajo mednarodni mir in varnost».

Nota pravi med drugim, da hoče «Egipt ohraniti napetost ob izraelskih mejah, zato da pripravi pot za obsežne vojaške operacije».

FRANCOSKI TISK OBSOJA ravnanje vlade in skupščine

Večina napoveduje padec vlade - KPF bo glasovala proti zaupnici

PARIZ, 26. — Pariški tisk je danes v veliki večini pesimističen glede izida glasovanja o zaupnici vladi. Na splošno prevladuje mnenje, da poslanska skupina KPF to pot ne bo glasovala za zaupnico. To je danes izjavil tudi Jacques Duclos, ki je dejal: «Mislim, da bomo glasovali proti Fauru. Toda komunistična skupina bo določila svoje stališče šele v torek». Pri tem je dodal, da je to samo njegovo osebno mnenje. Vendar pa menijo, da tega ne bi izjavil, če bi bila kaka možnost, da bo njegova skupina odločila drugače. Brez glasov te skupine ima Faurova vlada malo možnosti, da se obdrži, razen če ne bodo socialni republikanci v zadnjem trenutku sklenili, da se vzdržijo glasovanja. Toda tudi ta možnost je zelo šibka.

«Le Monde» piše nocoj, da če z ene strani ne bi izglasovanje zaupnice k ničemer pripomoglo, bi bil negativen glas še manj koristen. V prvem primeru, ker bi Fauru bilo prav tako težko, da od skupščine doseže odobritev volitev v februarju, v drugem primeru pa, ker ne bi bilo več ne vlade, ne predčasnih volitev in ne volilne reforme. Nova vlada bi morala načeti vso zadevo znova.

Medtem javljajo, da bo Faure imel jutri govor, v katerem bo zagovarjal vzroke, zaradi katerih je postavil vprašanje zaupnice.

Razen konservativnega «Figaro» in neodvisnega «Parisien Libere» se lahko reče, da se vsi glavni francoski listi strinjajo v tem, da v enaki meri usmerjajo svojo kritiko proti vladi in skupščini zaradi načina, kako sta se ena in druga obnašali v tem «neverjetnem» dvoboju, ki traja že več tednov. Politični opazovalci teh listov povečini napovedujejo v torek vladno krizo.

«Parisien Libere» zvrača večjo krivdo za sedanji položaj na skupščino in pravi, da bi bilo bolje za skupščino, če bi strmoglavila Faurovo vlado pred enim mesecem in bi s tem prihranila dolge razprave.

Drugi listi pa so drugačnega mnenja in napadajo predvsem vlado. Levičarski neodvisni «Combat» piše, da bo v torek šlo predvsem za to, da «se sodi ravnanje vlade, ki odklanja takojšnjo razpravo o svoji politiki». Tudi desničarski radikalni list «Aurore» kaže začudenje zaradi «presenetljive» zahteve politika, ki odklanja razpravo o politiki s poslanci. «Vladna spletka se zdi jasna: ni ji toliko za predčasne volitve, kakor da ohrani v življenju stari zakon».

Socialistični «Populaire» pripominja: «Vsak dan postaja bolj jasno, da smo imeli prav, ko smo označili predlog za predčasne volitve kot poizkus vlade, da se izogne finančnim zapadlostim in da organizira volitve, še preden se falimentarni obračun sedanje zakonodajne dobe izobrazi v dejanja in številke». «Franc Tireur» sodi, da je kriza neizbežna, «Express» pa samo poudarja, da bi «samo morebitni komunistični glasovi lahko rešili vlado». Progresistični «Liberation» obtožuje predsednika vlade, da je konec koncev pomagal pri spletkah za zakasnitev volitev «s svojimi obotavljanji, s svojimi akrobacijami in s svojimi protislovnimi premetenostmi». «Humanité» pa je mnenja, da «bi zadostovalo nekaj dni, da bi se odločilo, naj volitve bodo decembra s pravičnim volilnim sistemom, ki naj bi dal vsakomur to, kar mu pritiče. Če so se stvari razvijale drugače, je to zaradi tega, ker niti vlada niti njena večina nimata čiste vesti».

Vojaška ojačenja v Alžiru

PARIZ, 26. — Francoska vlada je sklenila takoj poslati znatna vojaška ojačenja v Alžir, zlasti v departma Constantina. To je danes sporočil podravnatelj kabineta v notranjem ministrstvu po seji koordinacijskega odbora za Severno Afriko, ki obravnava vojaška in politična vprašanja v Alžiru, Tuniziji in Maroku.

Kakor javljajo iz Feza, se tam množijo akcije upornikov proti francoskim četam. Včeraj je skupina upornikov napadla francosko vojaško skupino ambulant Rdečega križa, ki so prevažale skupino ranjencev ob spremstvu francoskih čet. Napad je bil izvršen na cesti med Tizi Uzli in Aknulom severnovzhodno od Feza. Na pomoč sta prišla francosko topništvo in letalstvo. Pri napadu je bilo mrtvih 17 francoskih vojakov, 10 pa ranjenih. O izgubah upornikov pa ni nič znanega, ker so se ti umaknili proti severu in vzhodu.

Si Bekkai pooblaščen za sestavo vlade

RABAT, 26. — Maroški sultan je povabil neodvisnega nacionalista Si Bekkaia, naj sestavi maroško vlado. Na to imenovanje so pristali Istiklal, demokratična stranka neodvisnosti in maroška zveza delavcev. Niso še znane zahteve, ki so jih stranke postavile sultanu. Domnevajo pa, da je Istiklal zahteval zase polovico ministrskih mest. Njen program bo verjetno vseboval v glavnem zahteve, ki jih je obrazložilo njeno glasilo «As Slam», in sicer: 1. popolna neodvisnost v notranjih in v zunanjih zadevah, ki naj temelji na reviziji pogodbe o protektoratu iz leta 1912, 2. demokratični režim, ki naj sloni na ustavni monarhiji, svobodno izvoljeni skupščini in delitvi oblasti, 3. program gospodarskih in socialnih reform.

Ben Jusef je danes sprejel delegacijo Francozov živečih v Maroku, ki pripadajo socialistični stranki. Zaprosil jih je, naj sporočijo drugim Francozom v Maroku, da namerava ščititi njihove interese in pravice.

Japonsko posredovanje pri formoških oblasteh

NEW YORK, 26. — Glavna skupščina OZN bo imela plenarno sejo 1. decembra, da nadaljuje glasovanje za dodelitev še zadnjega sedeža v Varnostnem svetu.

S povratkom Francije v glavno skupščino so posvetovanja v zvezi s sprejemom novih članov postala bolj živahna, ker kaže, da niti Francija ne bo sedaj več postavljala ugovorov proti kanadskemu predlogu, ki določa istočasen sprejem 18 držav v OZN.

Kakor javljajo iz Tokia, pa je japonski podtajnik v zunanjem ministrstvu izročil formoškemu predstavniku v Tokiu zahtevo, naj formoški predstavnik v Varnostnem svetu ne uporablja svoje pravice do veta, da bi preprečil sprejem omenjenih držav v OZN, med katerimi je tudi Japonska.

ZSSR URADNO POTRJUJE EKSPLOZIJO VODIKOVE BOMBE

Strašna rušilna moč novega orožja spreminja vojno v nemiseln samomor

Po poročilu Tassa je bila v ZSSR preskušena doslej najmočnejša vodikova bomba, v Washingtonu pa trdijo, da razpolagajo ZDA z dvajsetkrat močnejšimi - Izjave Hruščeva o eksploziji in potrebi prepovedi nuklearnega orožja

MOSKVA, 26. — Agencija «Tass» je danes potrdila, da so bili v zadnjem času v ZSSR izvedeni poizkusi z novimi vrstami atomskega in vodikovega orožja. Med drugimi so preiskusili vodikovo bombo, ki velja za najmočnejšo, kar jih je doslej eksplodiralo. Eksplozija je bila izvršena zelo visoko, da bi se preprečile morebitne posledice radioaktivnosti.

Besedilo Tasovega poročila je izročil tujim novinarjem v Moskvi načelnik tiskovnega urada sovjetskega zunanjega ministrstva Leonid Iljičev.

Poročilo pravi, da so poizkusi «popolnoma potrdili znanstvene in tehnične račune in prikazali nove in važne dosežke sovjetskih znanstvenih inženirjev». Ob tej priložnosti, nadaljuje poročilo, so bili izvršeni tudi obsežni poizkusi v zvezi s problemi zaščite civilnega prebivalstva.

Ker se je v nekaterih zahodnih državah mnogo govorilo o teh poizkusih, dodaja Tass, je treba omeniti, da je ZSSR podala konkretne predloge o brezpogojni prepovedi atomskega in vodikovega orožja in to tako v Združenih narodih kot na nedavni ženevski konferenci zunanjih ministrov štirih velesil. Ti predlogi pa niso bili sprejeti. ZSSR je tudi predlagala moralno in politično obsodbo atomske in vodikove bombe, vendar zahodne države niso hotele sprejeti niti tega predloga, dodaja agencija Tass. Čeprav izvaja atomske poskuse, nadaljuje Tass, bo ZSSR še nadalje poskušala najti v okrilju OZN sporazum o prepovedi atomskega in vodikovega orožja, za zmanjšanje vseh ostalih vrst oborožitve, za omiljenje mednarodne napetosti, za uvedbo zaupanja v odnosih med državami ter za ohranitev in okrepitev splošnega miru.

To je tretjič, da je bila v ZSSR uradno sporočena uspela izvedba atomskih poizkusov. Iz raznih tujih virov so poročali tudi o nekaterih drugih poizkusih, ki jih pa sovjetske oblasti niso potrdile. Današnje sporočilo se nedvomno nanaša na nedavne poskuse, izvedene v zadnjih tednih, o katerih so uradno poročali tudi v Londonu in v Washingtonu.

O vrsti orožja, ki je bilo uporabljeno pri nedavnih sovjetskih poskusih, pa se nadaljujejo na Zahodu najrazličnejša ugibanja. Tako se izraža danes mnenje, da verjetno ni šlo za eksplozijo navadne vodikove bombe, temveč za mnogo močnejšo kombinacijo uranove in vodikove bombe. Zatrjujejo, da ima taka bomba rušilno moč, ki odgovarja dvajsetim milijonom ton trinitrotoluola. Bomba nima samo ogromne rušilne moči, temveč pušča tudi veliko množino radioaktivnega prahu, ki lahko smrtno okuži področje do 300.000 kv. km.

Podobno bombo so preizkusile ZDA prejšnje leto na Pacifiku. Kot zatrjujejo izvedenci, je ta bomba sestavljena iz navadne atomske bombe, ki služi kot detonator, iz ovoja iz litija in težkega vodika, ki sta osnova vodikove bombe, ter iz zunanjega ovoja, sestavljenega iz skoraj deset ton uranove rude. Radioaktivni prah izvira predvsem iz zunanjega ovoja.

Vtis na Zahodu je precejšen. V Angliji še nadalje vneto preiskujejo radioaktivnost zraka in iščejo radioaktivne sledove v dežju, ki je padel v četrtek in včeraj v raznih delih Velike Britanije. Doslej pa niso ugotovili, da bi se bila atmosferska radioaktivnost občutno povečala.

O eksploziji sovjetske vodikove bombe je govoril danes tudi Hruščev, ki je skupno z Bulganinom prispel na poti po Indiji v Bangalore. Hruščev je dejal: «Ta eksplozija naj daje misliti tistim, ki imajo namen uporabljati to orožje. Ta eksplozija dokazuje, da je nova vojna nemogoča. Tisti, ki bi jo sprožil, bi takoj dobil primeren odgovor. Mi pa rajši gradimo za mir in se bomo še nadalje borili za mir».

Hruščev je tudi zavrnil načrt predsednika Eisenhowerja o letalskem nadzorstvu in dejal, da bi bila edina posledice oboroževalna tekma. «Če bi poleg po letalskih izvidnih poletih iz fotografij ugotovili, da je na drugi strani več letališč, bi jih morali tudi mi graditi več in obratno, to pa bi pripeljalo samo do oboroževalne tekme», je dejal Hruščev. Če pa na drugi strani nočejo prepovedati atomskega in vodikovega orožja in če se ne obvezejo, da ga ne bodo uporabljali, potem ga mora izdelovati tudi ZSSR. Vendar Sovjetska zveza, je dejal Hruščev, nikoli ne bo prva uporabljala te rušilne moči. Hruščev je tudi povedal, da je imela sovjetska vodikova bomba moč milijona ton trinitrotoluola.

Medtem sta se v Novem Delhiju namestnik sovjetskega zunanjega ministra Gromiko in namestnik ministra za trgovino Kumikin razgovarjala z indijskim ministrom za trgovino in industrijo Krišno Macarijem ter z visokimi funkcionarji indijskih ministrstev za jeklarne in za proizvodnjo. Sodijo, da so govorili o možnostih trgovinskega in gospodarskega sodelovanja med obema državama ter o vprašanju morebitne sovjetske gospodarske in tehnične pomoči Indiji. Včeraj sta se Gromiko in Kumikin razgovarjala z indijskim ministrom za naravne vire Malavijo. Gromiko in Kumikin bosta 30. novembra prispela v Kalkuto, kjer se bosta pridružila Bulganinu in Hruščevu in z njima nadaljevala pot v Burmo.

Predsednik gospodarske komisije glavne skupščine OZN Ernest Chauvet (Haiti) pa je pozval velesile, naj se odpovedo dragemu orožju za množično uničevanje in vložijo celotni ali delni prihranek, ki bi tako nastal, v sklad OZN za gospodarski razvoj zaostalih področij. Chauvet pravi, da bi velesile gotovo lahko sprejele vsaj predlog posebnega poročevalca omenjenega sklada OZN Raymonda Scheyvena in vlagale v sklad 0.3 odst. vsote, ki jo letno izdajajo za oboroževanje.

Angleški list «Manchester Guardian» pa komentira danes vesti o nedavnih sovjetskih in napovedanih ameriških atomskih poskusih in se vprašuje, ali njihovega števila ne bi bilo mogoče zmanjšati s sporazumom med ZSSR, ZDA in Veliko Britanijo. «Nihče ne ve, do kakšne mere utegnejo biti nevarni ti poskusi. Vsaka velika eksplozija povzroči radioaktivni oblak, ki končno doseže tudi narode na drugem koncu sveta», pravi list in dodaja, da so Združeni narodi nedavno sklenili izvesti mednarodno anketo o nevarnostih radioaktivnosti. Vendar rezultatov te ankete ne bo mogoče vedeti pred prihodnjim zasedanjem glavne skupščine. Dokler ne bomo vedeli kaj več o posledicah atomskih eksperimentov, pravi list, bi bilo bolje, da bi ZSSR, ZDA in Velika Britanija počakale z nadaljevanjem poskusov. «V interesu človeštva se te zahteve ne zdijo pretirane», zaključuje list.

V Washingtonu zatrjujejo, da so ZDA izdelale vodikove bombe, katerih moč je vsaj desetkrat, morda pa tudi dvajsetkrat večja od one, ki jo je nedavno preizkusila ZSSR. V ameriških krogih pravijo, da se besede v Tassovem poročilu o najmočnejši doslej preskušeni vodikovi bombi lahko nanaša na ZSSR, ne pa na ZDA, ker da je imela bomba, ki je lani marca eksplodirala na atolu Eniwetok, moč 12-20 milijonov ton trinitrotoluola in ker bo prihodnjo pomlad preskušena še močnejša bomba.

Oče Edvarda Kardelja umrl v Ljubljani

BEOGRAD, 26. — V sanatoriju «Emona» v Ljubljani je danes zgodaj zjutraj umrl oče podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, ki je dalj časa bolehal za arteriosklerozo. Pogreb pokojnika, ki je dočakal 77 let, bo v ponedeljek, 28. novembra. Predsednik republike maršal Tito in predsednik ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko sta brzojavno izrazila Edvardu Kardelju svoje sožalje.

BEOGRAD, 26. — Po vesteh iz dobro obveščenih krogov bo z odlokom predsednika republike o pomilostitvi, ki bo objavljen na dan republike, izpuščenih med drugimi tudi osemdeset obsojenih duhovnikov.

Pred potovanjem predsednika Tita v Egipt in Etiopijo

BEOGRAD, 26. — Prihodnji mesec bo predsednik republike maršal Tito odpotoval na državni obisk v Indijo in Etiopijo. V beograjskih političnih krogih ugotavljajo, da bo ta obisk mnogo več kot navaden uradni obisk. Predsednik republike bo v razgovorih z etiopskih cesarjem in egiptovskim ministrskim predsednikom izmenjal mišljenja o vprašanjih, ki zanimajo te države.

Ni dvoma, poudarjajo v Beogradu, da bo ta izmenjava izkušenj prispevala k utrditvi miru v svetu.

Po mišljenju «Politike» bodo posebno zanimivi razgovori maršala Tita s premierom Naserom. Izmenjava njunih stališč do konstruktivnega mednarodnega sodelovanja in utrditvi miru na Sredozemlju bo nedvomno prispevala k uveljavljanju načela koeksistence, za katera sta se izjavili obe državi.

«Borba» ugotavlja, da je ena izmed osnovnih značilnosti jugoslovanske evropske politike, da ni ekskluzivna. Jugoslavija je vedno poudarjala, da je sodelovanje med evropskimi državami mogoče razviti samo v skladu s splošnim mednarodnim sodelovanjem. Biti dober Evropejec, pomeni takšno politiko, ki ne ovira aktivnih in intenzivnih odnosov z izvenevropskimi državami. Na liniji te politike bo tudi potovanje predsednika republike v Etiopijo in Egipt, ki bo podobno kot njegovo lansko potovanje v Azijo prispevalo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju ter k razvoju aktivnega mednarodnega sodelovanja in krepitvi miru.

VZHODNONEMŠKI NASTOP proti bonnskemu oboroževanju

Vesti o možnosti novih kompromisnih predlogov za rešitev nemškega vprašanja so v Londonu in Washingtonu sprejeli zelo rezervirano

BERLIN, 26. — Vzhodnonemška vlada je včeraj predlagala bonnski vladi, naj ustavi vse ukrepe za oborožitev Zahodne Nemčije. V izjavi, ki vsebuje ta predlog, opozarja vzhodnonemška vlada, da je podobne predloge vseboval že njen memorandum, ki je bil predložen konferenci štirih zunanjih ministrov v Ženevi, «medtem ko je bonnska vlada tudi takrat vztrajala, naj se vsa Nemčija vključi v NATO». Obenem ponavlja vzhodnonemška vlada svoj znani predlog o ustanovitvi vsenemškega sveta.

Vzhodnonemška izjava pravi tudi, da ima zahodni predlog, naj bi bile prihodnjo jesen v vsej Nemčiji volitve, predvsem namen, «da se oboroži vsa dežela in vključi v NATO». Izjava opozarja tudi, da bo oboroževanje Zahodne Nemčije in njeno članstvo v NATO «pomenilo dolgotrajno nadaljevanje razdeljenosti Nemčije».

Kot poroča vzhodnonemški tisk, je bila na predvčerajšnji seji prezidija vzhodnonemške vlade sklenjena njena preosnova oin ustanovitev vrste novih ministrstev. Med drugim bo «služba državne varnosti», ki je bila do leta 1953 ministrstvo za državno varnost in je bila nato podrejena notranjemu ministrstvu, spet postala samostojno ministrstvo.

V moskovskih diplomatskih krogih pa pripisujejo «dvema nevtralnima državama, prvi skandinavski in drugi balkanski», namen, da predložita nov načrt za rešitev nemškega vprašanja. Po tem načrtu naj bi se združena Nemčija istočasno pridružila varšavskemu in atlantskemu paktu in tako postala vez med obema blokoma, ki bi se oba obvezala, da Nemčije ne bosta oboroževala. Vendar dodajajo, da gre zanekrat samo za zasebne razgovore in da ni bila vprašana za svet niti sovjetska vlada.

V Washingtonu te vesti doslej niso uradno komentirali. V političnih krogih pa zatrjujejo, da ameriške oblasti ničesar ne vedo o takšnih načrtih in da je vesti treba sprejeti z največjo rezerviranostjo. Pa tudi glede praktične možnosti izvedbe takšnih načrtov kažejo v Washingtonu precejšnjo skepso.

V londonskih uradnih krogih prav tako niso hoteli dati nobenega komentarja. V nekaterih krogih se sprašujejo ali ne gre morda za poskusni balon sovjetske vlade.

Sovjetska nota iranski vladi

MOSKVA, 26. — Sovjetski zunanji minister Molotov je danes popoldne izročil iranskemu odpravniku poslov noto sovjetske vlade, s katero ta zavrača iransko spomenico od 17. oktobra. Ta spomenica odgovarja na sovjetsko noto od 12. oktobra, s katero je sovjetska vlada protestirala zaradi pristopa Irana v bagdadski pakt.

Na tiskovni konferenci, ki je bila popoldne, je načelnik tiskovnega urada Iljičev sporočil novinarjem vsebino note. V noti je rečeno, da se je iranska vlada «kljub prijateljskim opominom Sovjetske zveze pridružila bagdadskemu paktu in s tem postala član vojaške skupine, ki pomeni orodje nekaterih napadalnih krogov, ter je povezala svoje interese s silami, ki so ji tuje in ki imajo namen ohraniti in vzpostaviti kolonialno odvisnost držav tega področja».

«Sovjetska vlada, je dalje rečeno v noti, ima za potrebno ponoviti, da pristop Irana v bagdadski pakt ni v skladu z interesom vzpostavitve miru in varnosti na Bližnjem in Srednjem vzhodu in je hkrati v nasprotju z odnosi dobrega sosedstva med Iranom in Sovjetsko zvezo ter s sporazumi, ki jih je Iran sklenil.»

Zatem kritizira nota bagdadski pakt in poudarja, da je napadalnega značaj, ter med drugim pravi, da ZDA in Velika Britanija večajo dobave orožja državam tega pakta, kar povzroča še večjo zapletenost na Bližnjem in Srednjem vzhodu. Dalje pravi nota, da ustanovitev vojaških oporišč v Turčiji in drugi ukrepi, ki so bili storjeni pod vodstvom ZDA, težijo po spremenitvi te države v strateško vojaško oporišče, sovražno bližnjim miroljubnim državam».

Sovjetski dokument označuje bagdadski pakt kot sklep med NATO in SEATO, ki je nevaren za mir in ki lahko potegne države članice v vojaške spopade, do katerih bi utegnilo priti v drugih delih sveta.

Nota poudarja zatem, da Irana nihče ne ogroža, in zavrača trditve iranske vlade, da njena politika temelji na borbi proti sleherni kolonialni politiki, ter poudarja navzočnost tujih vojaških in civilnih svetovalcev.

Nota zavrača tudi trditve vlade, da je njen pristop v bagdadski pakt v skladu z listino OZN, ter dodaja, da povzroča ta pristop resno škodo sovjetsko-iranskim odnosom.

BEOGRAD, 26. — Danes sta prispela v Beograd Jean Baelen, novi francoski veleposlanik, in A. Malik, prvi pakistanski poslanik v Jugoslaviji. Prav tako je danes z letalom prispel v Beograd novi šef ameriške misije za vojaško pomoč, brigadni general John Waters.

Izjemno stanje na Cipru zaradi vedno gostejših spopadov

V zadnjih devetih dneh je bilo 132 napadov in bilo je več človeških žrtev - Eksplozija bombe v plesni dvorani - Britanski tisk poziva vlado, naj prizna Ciprčanom pravico do samoodločanja

NICOSIA, 26. — Angleške oblasti na Cipru so danes proglasile izjemno stanje na vsem otoku zaradi številnih spopadov, ki so v tem tednu povzročili smrt pet britanskih vojakov. V zadnjih devetih dneh so britanske sile zgubile 6 vojakov, medtem ko je bilo drugih osem hudo ranjenih. Med britanskimi vojaki in civilisti je bilo tudi 16 laže ranjenih. Izvršenih je bilo skupno 132 napadov. Med grškim prebivalstvom sta bila v istem času dva mrtva, dva hudo ranjena, 13 pa laže.

Proglas, ki uvaja izjemno stanje, določa, da bo vsakdo, pri katerem bodo našli orožje, strelivo ali eksplozivne snovi, ne da bi imel dovoljenje, lahko obsojen na smrt. Vsakdo, ki bo izvršil sabotažna dejanja proti prometnim sredstvom, električnim centralam, vodovodom ali drugim javnim napravam, bo obsojen na dosmrtno ječo. Za zločin bo veljalo tudi pozivanje na stavke, ki ne bodo sindikalnega značaja. Za študente, ki se udeležijo demonstracij in ki so mlajši od 18 let, je določeno, da bodo dobili do 12 udarcev s palico kot dodatek ali namesto drugih kazni.

Guverner bo lahko odredil aretacije brez zapornega povelja, omejitve za gibanje oseb, ukazal deportacije, nadzoroval bo lahko publikacije, odredil zasedbo lastnine, določil policijsko uro, prepovedal stavke ali zvonenje itd.

Poleg 10 oseb, ki so jih pred tremi dnevi aretirali v Limasolu, so danes aretirali v Larnaki drugih 9. Obtožujejo jih terorističnega delovanja. V Londonu izjavljajo, da je sklep o proglasitvi izjemnega stanja na Cipru sprejel guverner John Harding po posvetovanju z ministrom za kolonije.

Guverner Harding je ob proglasitvi izjemnega stanja prepovedal vsa zborovanja, gledališke in filmske predstave; dovoljeni so samo verski obredi. Ukaz določa, da krajevni komisarji lahko po svojem preudarku dovolijo nogometne tekme.

Štiri ure po proglasitvi izjemnega stanja pa je eksplodirala bomba v plesni dvorani največjega ciprskega hotela.

Britanski tisk že več dni izraža zaskrbljenost zaradi položaja na Cipru, kjer se ponavljajo atentati, neredi in demonstracije. Laburistični «Daily Herald» piše, da vlada «urejuje vprašanje, ki je izključno civilnega značaja, z vojaškimi sredstvi». «Vlada nima določene politike», nadaljuje list. «Ciper zahteva, naj se mu prizna pravica do samoodločbe. Treba bi mu bilo to dovoliti in takoj.»

Konservativni «Daily Sketch» objavlja grenke izjave, ki jih je podala mati nekega 19-letnega vojaka, ki je bil leta 1954 vpoklican in pred kratkim poslan na Ciper, kjer je našel smrt.

«News Chronicle» pa piše: «Kriza bo trajala. Stvari se bodo še slabšale, dokler ne bo Anglija priznala upravičenosti zahtev ciprskega prebivalstva do samoodločanja. Znani so vzroki, zaradi katerih ni mogoče tej želji ukoditi takoj — gre za preveč interesov v Turčiji, na Srednjem vzhodu, v NATO — toda nikakor ni mogoče braniti sedanje opolitike, ki odreda Ciprčanom sleherno upanje.»

BEOGRAD, 26. — Državno tajništvo za notranje zadeve je sklenilo razpustiti taborišče političnih emigrantov v Gerovem na Hrvaškem. Političnim emigrantom, ki so živeli v taborišču, je bilo omogočeno, da se svobodno odločijo, ali se bodo vrnili v domovino, ostali v Jugoslaviji, ali odpotovali v katero koli drugo državo. Nekateri emigranti so se že vrnili domov, pred dnevi pa je skupina 250 političnih emigrantov, ki so izrazili željo, da odpotujejo v zahodne države, pri Sežani zapustila Jugoslavijo.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1943 padel pri Bihaču Ivo Lola Ribar, narodni heroj, sekretar CK SKOJ.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, NEDELJA 27. novembra Virgilij, Vedrana
Sonce vzide ob 7.19 in zatone ob 16.25. Dolžina dneva 9.06. Luna vzide ob 14.38 in zatone ob 4.27.
Jutri, PONEDELJEK 28. nov. Eberhard, Lelija

Slovenski šolniki

in borba nameščencev bivše ZVU

V zadnjem času je nekoliko potihnilo vznemirjenje med državnimi uradniki v Italiji in razen pritiska, ki so ga zastopniki šolske fronte pri najvišjih mestih v Italiji, ni bilo drugega pomembnejšega, kar naj bi govorilo o dokončnem sklepu šolske fronte tega problema oziroma o dokončni vladni odločitvi za rešitev vprašanja državnih uradnikov.

Tem bolj pa je stopila v ospredje borba sindikatov bivših nameščencev ZVU na Tržaškem ozemlju za ureditev obupnega položaja, v katerega so prišli z odloki in napovedmi generalnega vladnega komisarja. Problem se je tako zaostril, da so začeli o njem razpravljati celo na občinskih sejah mesta Trsta, vendar nismo doslej nikjer zasledili, da bi kdorkoli tako v diskusijah kakor spomenicah omenjal nameščence slovenskih šol, ki so tudi bivši nameščenci ZVU.

Kaj naj rečejo slovenski šolniki ob borbi sindikatov bivših nameščencev ZVU, če ne to, da pazljivo spremljajo to borbo in so z njo solidarni, da pa ni prav, da se jih nihče ne spomni in tudi njih ne vključuje v proteste, diskusije in spomenice, ko so v marsikaterih pogledih glede položaja mnogo na slabšem kot katerikoli drug nameščenec bivše ZVU.

Vsi bivši nameščenci ZVU so prejeli ob odhodu ZVU posebno nagrado v obliki toliko enomesečnih plač, kolikor let so bili v službi pri ZVU; nameščenci na slovenskih šolah niso prejeli ob odhodu ZVU ničesar.

Nameščenci na slovenskih šolah smatrajo, da je tako ravnanje z njimi skrajno poniževalno, zlasti ker odločba, da se izplača nagrada vsem nameščencem ZVU, ne vključuje nobene klavzule, ki bi se nanašala na višino in vrsto mesečnih prejemkov le-teh. Torej tehtnost odločbe ni v tem, kakšni so ti mesečni prejemki, to je po katerih lestvicah so se izplačevali nameščencem ZVU, marveč v dejstvu, da velja za vse tiste, ki so bili nameščeni od ZVU in so zato spadali v njeno kompetenco.

Zato je utemeljevanje sedanjih področnih oblasti (proti izplačevanju te nagrade nameščencem slovenskih šol), da so bili slovenski šolniki po členu XII, Ukaza št. 18 ZVU, «ekonomsko izenačeni z nameščenci na italijanskih šolah» v tem primeru pravno nično. Ker je šlo tu le za določevanje višine njihovih mesečnih prejemkov, ne pa za odvisnost nameščencev slovenskih šol od italijanskih oblasti (tem so vedno pravno pripadali le nameščenci na italijanskih šolah).

Nameščenci slovenskih šol so bili od vsega začetka do konca, to je do predaje oblasti nameščeni od ZVU in so od te prejemali svoje namestitvene dekrete. Tu ni torej nobenega dvoma, da so bili direktni nameščenci ZVU in da jim gre zato nagrada z isto pravico kot vsem drugim.

Formulo «ekonomska izenačenost» je treba upoštevati le kot ureditev, ki naj bi pomagala določati višino mesečnih prejemkov nameščencev slovenskih šol, nikakor pa ne kot odločbo, ki naj bi pomenila, da so spadali tudi za časa ZVU pod kompetenco italijanskih oblasti in jim zato posebna nagrada ne pripada.

Vsi bivši nameščenci ZVU so z odlokom generalnega vladnega komisarja od 23. septembra 1955, štev. 275 zavarovani glede svoje službe in mesečnih prejemkov do 31. decembra 1955, ko tujim državljanom službeno razmerje preneha in prejmejo odpravnino v obliki šest mesečnih plač, medtem ko se drugi do takrat lahko službi odpovedo in prejmejo enake socialne dobrine, kot oni, ki službo izgubijo; za nameščence slovenskih šol, čeprav so bili nameščenci ZVU, ta odlok ne velja, kakor sklepamo iz vseh neimenovanj v šolskem letu 1955-56 in iz socialnih krivic, ki so se neimenovanim zgodile.

Odlok, ki je znal vsaj nekaj urediti za bivše nameščence ZVU, čeprav je po vsebini krivičen, je popolnoma prezrl nameščence slovenskih šol, kajti teden dni po njegovem izidu je ostalo okoli 40 nameščencev slovenskih šol brez službe in brez mesečnih prejemkov, da ne govorimo o tem, da niso prejeli za svoje večletno službovanje nobene odpravnine ali druge socialne dobrine, oni pa, ki so ostali v službi, so bili vsi postavljeni med začetnike in je okoli 30 nameščencev slovenskih šol izgubilo 20 do 50 tisoč od svojih mesečnih prejemkov.

Nameščenci slovenskih šol so upravičeno ogorčeni ob vseh krivicah, ki so jih doletele v šolskem letu 1955-56, in pričakujejo, da bodo vsi tisti, ki so že zastavili svojo besedo v obrambo interesov bivših nameščencev ZVU, kakor tudi oni, ki bodo to besedo še zastavili, razumeli njihov obupen položaj in se tudi zanje zavzeli, če že ne najdejo stikov z njihovimi strokovnimi organizacijami.

Ostale vesti iz tržaške kronike na 5. strani.

Vodstvo PSDI o lokalnih problemih

Sinoči se je sestalo vodstvo tržaške federacije PSDI, da bi proučilo lokalni položaj, predvsem v zvezi z vprašanjem trgovinske zbornice. Vodstvo PSDI je med drugim poudarilo mnenje, da mora slovenska manjšina dobiti ustrezno predstavništvo v komisijah trgovinske zbornice ter izrazilo svoje nasprotovanje glede imenovanja predsednika ustanove Javnih skladišč.

Iz poročila, ki je bilo izdano po sestanku, je tudi razvidno, da bo 28. t. m. prispel v Trst poslanec Guido Ceccherini, ki se bo porazgovoril s prizadetimi uslužbenci bivše ZVU glede njihovega položaja. Končno je v poročilu rečeno, da je minister za javna dela Romita imenoval za predstavnika svojega ministrstva v upravnem odboru rotacijskega sklada dr. Lina Vladovicha, člana vodstva tržaške federacije PSDI.

KRITIKE IN POROČILA

SLOVENSKI OKTET zopet navdušil Tržačane

Dvorana na stadionu «1. maj» je bila premajhna, da bi lahko sprejela vse ljubitelje slovenske pesmi

Nova dvorana na stadionu «1. maj» je bila včeraj premajhna, da bi lahko sprejela vse tiste, ki bi želeli slišati priljubljeni Slovenski vokalni oktet že sinoči na njegovem prvem koncertu. Zato so se mnogi, ki so hoteli biti na vsak način na koncertu že včeraj, morali zadovoljiti s stojišči.

Tržaško občinstvo pozna oktetovce že prav natančno, to se pravi vsakega člana okteta posebej. In ker je včeraj zvečer oktet pel pesmi, ki jih je občinstvo že kdaj slišalo, se je lahko toliko bolj posvetilo tistemu natančnemu poslušanju izvajanja, ki je sicer nekoliko manj mogoče, kadar ljudje poslušajo neko pesem prvič, zlasti še, če gre za neznano pesem. Tako so poslušalci lahko ugotovili, kako je vedno lepša Gallusova Ecce, quomodo moritur justus, *s katero se je koncert pričel. Predali so se lahko nadalje popolnemu užitku ob poslušanju* Mirkove Na trgu, Prelovčeve Sedem rož *in verjetno so imeli tudi občutek, da* Bučarjeva Tam, kjer pisana so polja *ni bila še nobenkrat tako dovršeno zapeta.*

Po kratkem odmoru so sledile štiri neslovenske pesmi. Zopet je zavladalo nepopisno navdušenje ob prekrasni črnski duhovni pesmi Swing Low, *dveh hrvatskih, ruskem* Večernem zvonu *ter ob* Mokranjčevi I. rukoveti. *Zlasti ob zadnji nam postane jasno, zakaj ima lahko oktet tolikšne uspehe v inozemstvu in zakaj smatrajo v tujini njegove programe z jugoslovansko glasbo za odkritje.*

Drugi del koncerta je bil posvečen slovenski narodni pesmi. Vrstile so se pesmi, ki so sicer občinstvu znane, a vendar se zde v tako dovršenem izvajanju, kot nam ga lahko nudi pač samo ta oktet, vedno nove. Vedno se nam namreč zdi, da še nismo tega in onega opazili, ko smo pesem kdaj prej slišali; kadarkoli jo slišimo, se nam odpirajo vedno nove lepote, bodisi v pesmi sami ali v izvedbi. Najbrž bi bilo zelo težko reči, kaj bi raje ljudje poslušali — ali žametni glas Boža Grošlja, ali bariton in bas bratov Petrovčičev, ali čudovito lirični tenor Janeza Lipuščka, ali Gašperja Dermote, o katerem se nam je včeraj zdelo, da je postal njegov glas še lepši, ali Kozlevčarja, ko poje Ribničana ...vse bi pač radi poslušali še in še. Tako tudi včeraj niso odnehali, dokler niso oktetovci kljub zelo dolgemu sporedu dodali še tri pesmi: Kolo, Bolem mi leži *in* Plovi, plovi.

Danes zvečer bo oktet nastopil še enkrat, tako da bodo lahko prišli na koncert še vsi tisti, ki včeraj niso mogli priti. Prepričani pa smo, da bo med njimi tudi marsikdo, ki je bil že včeraj, pa ne bo hotel opustiti zlate priložnosti, da sliši te umetnike še enkrat.

— rho —

JUTRI POPOLDNE S POMOLA ŠTEV. VI

S „TOSCANO“ ODPLUJE še 270 izseljencev v Avstralijo

Poleg 170 delavcev in družinskih članov se bo na ladjo vkrcala tudi skupina beguncev in izseljencev iz Benečije

Na pomolu št. VI bomo danes zopet priča žalostnemu poslavljanju znancev, sorodnikov in prijateljev, saj se bo na parnik «Toscana» ponovno vkrcalo 270 tržaških izseljencev, da najdejo zaslužek in kruh v daljni Avstraliji. Na desetine podobnih odhodov že štejemo v Trstu, vendar se ni nanje še nihče privadil, in se vsakemu meščanu zdi, ko gleda, da kako bele ladje privezane ob pomol vkrcavajo izseljence, kot da bi sodeloval pri čudnem obredu, nič manj žalostnemu kot pogrebu dragega prijatelja.

Statistiki so s točnimi podatki jasno prikazali, koliko je izseljencev, iz kakšnih slojev izhajajo in koliko je med njimi mladih sinov in hčera tržaških staršev. Ti podatki so za Trst porazni. Vendar pa ne bo mogla nikoli nobena statistika točno odraziti žalost matere, katero smo videli pri zadnjem odhodu parnika, kako se je krčevito oklepala železne ograje pred pomorsko postajo in že brez solz, saj si je skoro oči izjokala, strmela proti ladji, da zadnjič vidi svojega sina.

Vse tržaško mesto je taka mati, ki se nemočna poslavlja od svojih otrok, katerim ni mogla nuditi zaupanja v boljšo bodočnost.

Tržaški izseljenci se bodo danes pričeli vkrcevati okrog 11. ure dopoldne, ko se bo vkrcalo 170 delavcev in 120 družinskih članov.

Za njimi se bo vkrcalo 100 beguncev. Komisija CIME računa, da se bodo Tržačani in begunci vkrcali do 13. ure. Po kratkem odmoru se bodo ob 14.30 pričeli vkrcavati izseljenci iz Benečije, katerih se bo vkrcalo 360 in katere je zbral oddelek CIME v Benetkah. Predvidevajo, da se bo vkrcavanje končalo ob 16.40 in da bo parnik takoj nato odplul.

Ladja bo priplula v Freemantle 30. decembra, od koder bo nadaljevala vožnjo v ostala avstralska pristanišča Melbourne, Sydney in Brisbane.

Zaradi tatvine prijavljen sodišču

28. septembra letos je 53-letni Marij Samec iz Oreha prijavil policijskim oblastem, da mu je dan prej v neki gostilni neznani zlikovec ukradel iz zadnjega hlačnega žepa denarnico s 6.000 lirami in osebnimi dokumenti. Policija je uvedla preiskavo in na podlagi Samčevega opisa so identificirali žeparja za 22-letnega Pietra Brecevicha brez stalnega bivališča. Slednjega pa ni bilo mogoče aretirati vse do 24. tega meseca, ko je končno le padel v roke javnim organom. Mladenič je prišel prenočevat v ljudsko prenočišče v Ul. Pondares, a namesto na postelji, je bil prisiljen prespati noč na trdih deskah policijske celice od koder so ga poslali v koronejske zapore in ga prijavili sodišču.

Nesreča na delu

Med delom v notranjosti škofijske palače je 44-letni Giovanni Pelaschier od Sv. M.M. Sp. včeraj popoldne nerodno padel z lestve in ker se je poškodoval po obrazu, se je moral zateči v bolnišnico. Tu so mu zdravniki ugotovili tudi možganski pretres, zaradi česar so ga pridržali s prognozo okrevanja v 10 ali 15 dneh na II. kirurškem oddelku.

V avto se je zaletela

Kmalu potem, ko je iz Ul. del Bosco zavozil na Garibaldijev trg, je 25-letni Albino Chermaz iz Ul. Torrebianca 25 začutil ob strani svojega tovornika «Opel» majhen udarec, zaradi česar se je nemudoma ustavil. Ob izstopu iz vozila je videl neko žensko na tleh in očividci so mu povedali, da je ta med prekoračenjem ceste udarila z glavo ob njegovo vozilo. Žensko, ki so jo identificirali za 47-letno Irmo Gomisel por. Manzini iz Ul. Pascoli, so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so jo zaradi verjetnega zloma leve ključnice, lažjega možganskega pretresa in globoke rane na glavi pridržali s prognozo okrevanja v 20 dneh na II. kirurškem oddelku.

Skupščina profesorjev sindikata srednje šole

Danes bo ob 10. uri dopoldne v prostorih Delavske zbornice skupščina profesorjev, ki jo je sklical sindikat srednje šole. Skupščine se bo udeležil tudi predstavnik osrednje sindikalne organizacije Enotne šolske fronte prof. Ottani.

Na skupščini bodo razpravljali o nadaljnji sindikalni akciji profesorjev, ki bi utegnila privesti tudi do stavke, če se ne reši spor med profesorji in vlado v vsedržavnem okviru. Plačne razpredelnice, ki jih je predložilo zakladno ministrstvo za dokončno ureditev plač profesorjev srednjih šol, so namreč nezadovoljive, ker so predvidene plače celo mnogo nižje od tistih, ki jih je svoj čas obljubljal prosvetni minister Rossi.

Resolucija žena dr. Palamari

Zahteva po ukrepih proti naraščanju cen

24. t. m. je bilo v mali dvorani gledališča «Rossetti» zborovanje žena, ki ga je organizirala UDI in na katerem so razpravljale o podražitvi olja in o draginji sploh. Žene so tudi sprejele resolucijo o tem vprašanju in jo naslovile na vladnega generalnega komisarja dr. Palamaro. V njej pravijo, da so vznemirjene zaradi stalnega slabšanja mestnega gospodarskega položaja, ki ga povzročata predvsem špekulacija zasebnikov in pomanjkanje učinkovitih ukrepov vlade in krajevnih oblasti.

Zato zahtevajo žene uresničenje integralne proste cone, kakor jo zahtevajo vse kategorije prebivalstva. Nadalje zahtevajo ustanovitev občinske konsumne ustanove na podlagi veljavnih zakonov ter na podlagi uspehov, ki so jih podobne ustanove dosegle v Rimu, Bologni, Florenci in drugod pri zbijanju cen. To nalogo bi morale opravljati v Trstu tudi Delavske zadruge z nakupom velikih količin potrošnega blaga neposredno v krajih proizvodnje. Končno zahtevajo, naj vlada in vladni komisariat ukreneta vse potrebno, da se zavre špekulacija proizvajalcev in trgovcev na debelo za neomejeno podražitev osnovnih potrošnih dobrin.

V resoluciji izražajo žene prepričanje, da bo vladni generalni komisar takoj posredoval pri vladi, da ukrene vse, kar je v njeni kompetenci, da se ustavi naraščanje cen ter da stori tudi v Trstu glede tega vse, kar je v njeni moči.

Brzojavka delavcem FIAT

Koordinacijski odbor tovarniških odborov CRDA je poslal notranji komisiji tovarne FIAT - Lingotto v Turinu brzojavko, v kateri čestita delavcem k enotni borbi proti odpustom ter jim vošči čim več uspehov.

○ Županstvo sporoča, da bo zaradi del na krožni cesti na Greti ta cesta zaprta za promet z vozili na odseku med Ul. Friuli in Ul. Bonomea od 28. novembra do konca del.

Otvoritvena predstava v gledališču «Verdi»

Gioacchino Rossini: «Mojzes»

V gledališču «Verdi» je bila sinoči otvoritvena predstava operne sezone 1955-56 z uprizoritvijo Rossinijeve opere «Mojzes». To monumentalno operno delo, ki se zaradi svojih velikih pevskih in tehničnih zahtev le bolj poredko pojavlja v repertoarjih opernih gledališč (v Trstu je bila zadnjikrat predvajana pred 34 leti), je prišlo v tokratni tržaški uprizoritvi do polne veljave, kar je zasluga vseh nastopajočih, od odlično pripravljenega orkestra pod taktirko dirigenta Franca Capuane, solistov, plesalcev do zbora. Naslovno vlogo je pel bolgarski basist Boris Christov. Njegov Mojzes je bil markantno postavljen, pevsko pa odličen. Njegov močni in lepo barvani glas se kot nalašč prilega za take vloge. Ob njem so se uveljavili predvsem sopranistka Anita Corridori kot Anaida, basist Antonio Massaria, basist Plinio Clabasi kot Faraon, sopranistka Laura Didier kot Faraonova žena, tenorist Ermanno Lorenzi kot Mojzesov brat Elisero ter tenorist Attilio Planinšek kot Faraonov sin Amenov, ki je svojo pevsko zelo težko vlogo, razen spodrsljaja v prvem dejanju, lepo izpeljal.

V baletnem vložku je kot solistka nastopila Nives Poli, ki je žela aplavz pri odprti sceni.

Pešec pod motor

Ko se je sinoči 41-letni Angel Bevk iz Trebč št. 13 vračal z Opčin proti domu, ga je blizu športnega igrišča povozil z motorjem 29-letni Rudolf Purič iz Velikega Repna št. 47, ki je prihajal z nasprotne strani.

Bevk se je pri padcu pobil po čelu in je dobil pretres možganov. Z rešilnim avtom so ga nato odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na II. kirurški oddelek. Pa ne bo hudega, kakor pravijo, saj bo ozdravel v dobrem tednu. Policijsko poročilo pravi, da je bil Bevk nekoliko vinjen in da je hodil sredi ceste.

Na padovski univerzi je bila promovirana za doktorico zdravilstva gospodična

DINA ZAVADLAV

iz zavedne nabrežinske družine, hčerka bivšega postajnega načelnika v Nabrežini.

K dosegi te doktorske časti iskreno čestita družina prof. Josipa Kosovela.

KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA

DANES, 27. t. m. ob 20.30

v dvorani na stadionu «PRVI MAJ» - Vrdelska cesta 7

PROGRAM

Jacobus Gallus: ECCE, QUOMODO MORITUR IUSTUS; Vasilij Mirk: NA TRGU; Anton Hajdrih: JADRANSKO MORJE; Janko Ravnik: KAM SI, ŠLA; Zorko Prelovec: SEDEM ROŽ; Danilo Bučar: TAM KJER PISANA SO POLJA; Negro spiritual: SWING LOW, SWEET CHARIOT; Krsto Odak: DREMLJE MI SE, DREMLJE; Oskar Dev: O JESENSKE DUGE NOČI; Sergej Žarov: VEČERNI ZVON; Stevan Mokranjac: I. RUKOVET.

Odmor

Pavle Kernjak: TI POBIČ JA K'NA LUMPAJ; Rado Simoniti: MRZEL VETER TEBE ŽENE; Danilo Švara: MOJ OČKA; Matija Tomc: KO SO FANTJE PROTI VASI ŠLI; Matija Tomc: ZAGORSKI ZVONOVI; France Marolt: RIBNIŠKA; Josip Pavčič: POLKA; Rado Simoniti: KAJ TI JE, DEKLICA; France Marolt: KAJ BI JAZ TEBI DAL; Zdravko Švikaršič: ČEJ SO TISTE STEZICE; Karel Pahor: PA SE SLIŠ; Janez Bole: NOCOJ PA, OH, NOCOJ.

Vabila bodo na razpolago v Ul. Roma 15-II - tel. 31-119 danes od 11. do 13. ure ter eno uro pred pričetkom koncerta v dvorani.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 26. novembra se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo je 11 oseb, porok je bilo 5.

POROČILI SO SE: mehanik Mario Toffano in baristka Iolanda Indrigo, električar Massimiliano Giurini in gospodinja Lucia Rahovac, poljedelec Josip Maver in učiteljica Germana Korče, arhitekt Guido Gortan in gospodinja Piera Cardassi, šofer Bruno Degan in šivilja Bruna Verginella, miro Agosti in prodajalka Livia Collarini, šofer Giuseppe Nacinovich in šivilja Leonilla Zappetti, strugar Stefano Sindici in gospodinja Rita Pizzi, elektrotehnik Claudio Zorzin in uradnica Annamaria Rozze, motorist Ferruccio Bertoldi in natakarica Luigia Cicuttini, mehanik Vittorio Forti in dnevničarka Milena Basezzi, študent Venerando Sincovich in gospodinja Annamaria Rimoldi, uradnik Elio Gaddi in gospodinja Regina Tucci, barist Luigi Fortunati Corona in gospodinja Fausta Rusconi, barist Rihard Betič in uradnica Ariada Adamolli, mehanik Mario Geileni in likarica Lidia Gregori.

UMRLI SO: 79-letna Lina Sesnjan por. Brudnjak, 68-letna Giovanna Paar por. Battan, 64-letni Adam Brajda, 78-letna Marija Smerdel por. Macarol, 52-letni Narciso Civilia, 80-letna Alojzija Zlobec, 67-letna Elena Robba vd. Bison, 71-letni Pietro Felluga, 79-letni Domenico Franzil, 74-letni Rodolfo Zorba, 60-letni Bruno Ernesto Geat.

OKLICI:

Železničar Ettore Malisani in gospodinja Maria Carmela Nucera, mizar Rudolf Baša in gospodinja Olimpia Tummolo, meščenec Mauro Mauriello in gospodinja Nives Sullig, uradnik Sergio Visentini in šivilja Giuseppina Clari, težak Antonio Zorzenoni in gospodinja Karolina Vatovec vd. Dujmovič, elektrovarilec Giovanni Bratta in gospodinja Eufemia Visentin vd. Paoletti, zdravnik Francesco Gasparini in študentka Elda Montericci, slaščičar Franc Novak in gospodinja Bruna Zaro, težak Renzo Prizzon in gospodinja Zofija Jerič, odrski tehnik Ennio Viscovich in šivilja Silvana Pirker, težak Vittorio Zuanelli in šivilja Lidia Folin, pomorščak Ra-

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 4,6, najnižja 0,8, ob 17. uri 3,8 stopinje; zračni tlak 1026,6 rahlo narašča, veter 16 km na uro s severovzhoda, vlaga 27 odst., nebo jasno, morje razburkano, temperatura morja 11,5.

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. S. Giusto 1; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Trg Goldoni 8.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Minerva, Trg S. Francesco 1; Ravasini, Trg Libertà 6; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

VOJNA ŠKODA

V KMETIJSTVU IN NEPREMIČNINAH
Posredovanja in informacije pri:
A.T.A. - Ul. S. Nicolò 3/a
Tel. 38-733

MAGAZIN ANGLEŠKEGA BLAGA

Magazzino Stoffe Inglesi

Skladišče: TRST - Ul. S. Nicolò 22 - tel. 31-138

Ime, ki pomeni vse za poznavalce blaga
Ime, ki pomeni:

kvaliteto - modo - jamstvo - zaupanje za potrošnike klasičnega moškega in ženskega blaga

Z nakupom dobrega angleškega in domačega blaga prihranite denar

Obiščite nas in se prepričajte osebno!

Tone Mihelič v galeriji «Trieste»

V umetniški galeriji «Trieste», v Drevoredu XX. septembra razstavlja svoja dela slovenski slikar Tone Mihelič. Razstava bo odprta do 30. novembra. Mihelič razstavlja 61 oljnatih del ter različne risbe in osnutke.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

V TOREK 29. t. m. ob 20.30 v kino dvorani v SKEDNJU

Ivan Cankar:

Martin Kačur

NAŠA ŽENA

štev. 11

s krojno prilogo je v prodaji pri običajnih prodajalcih.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Danes 27. t. m. bo od 9. do 12. ure redni sestanek. Člani naj prevzamejo novosti med sestankom. Dospela je revija «Nova filatelija» štev. 8.

Društvo slovenskih srednješolcev obvešča, da je današnji ples zaradi tehničnih ovir odložen na nedoločen čas.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grobove pok. Josipa Sosiča, Ivana Vremca in Antona Hrovatina z Opčin, daruje družina C. Danev 2000 lir za Dijaško Matico.

LOTERIJA

BENETKE	59	70	26	86	40
BARI	3	81	36	55	12
CAGLIARI	47	75	13	27	1
FIRENZE	42	10	55	38	75
GENOVA	39	90	2	41	76
MILANO	30	23	69	4	53
NAPOLI	85	8	83	10	81
PALERMO	63	88	85	61	27
ROMA	66	71	16	84	18
TORINO	77	1	71	15	70

KINO

Rossetti. 16.00: Kalmanova opereta «Bajadera»; 21.00: Leharjeva opereta «Eva».
Excelsior. 14.30: «Simfonija ljubezni» (Schubert), Marina Vlady, Claude Laydu, Lucia Bosè.
Fenice. 14.30: «Mož brez strahu», Kirk Douglas, Jeanne Crain.
Nazionale. 14.30: «Simba», Dick Bogarde, Donald Sinden, Virginia Mac Kenna.
Filodrammatico. 14.30: «Plamteč poljub», Jack Palance, Barbara Rush.
Supercinema. Zaprto zaradi obnove.
Arcobaleno. 14.00: «Pustolovec iz Hongkonga», Clark Gable in Susan Hayward.
Astra Rojan. 14.30: «Amerikanec v Rimu», Alberto Sordi, Maria Pia Casillo.
Capitol. 13.00: «Cirkus s 3 arenami», Jerry Lewis, D. Martin.
Cristallo. 14.00: «Orli v neskončnosti», J. Stewart, J. Allyson.
Grattacielo. 14.00: «Nad usodo» Eleonor Parker in Green Ford.
Alabarda. 14.00: «S karavano proti jugu», Tyrone Power in Susan Hayward.
Ariston. 10.00; 15.00: «Quo vadis?», Robert Taylor, Deboran Kerr in Leo Genn.
Armonia. 14.00: «Drzni vitez», J. Wayne, V. Ralston.
Aurora. 14.30: «Edenska dolina», po Steinbeckovem romanu, James Dean in Julie Harris.
Garibaldi. 14.00: «Bengalski gusarji», R. Egan in D. Adams.
Ideale. 14.30: «Zaklad v Riu», F. Lamas, R. Fleming.
Impero. 14.30: «Smo možje ali korporali», Totò.
Italia. 14.00: «Zadnjih pet minut», Linda Darnell, Vittorio De Sica in Rossano Brazzi.
S. Marco. 14.00: «Okno na dvorišče», J. Stewart, Grace Kelly.
Kino ob morju. 15.00: «Dekleta iz Sanfrediana», Antonio Cifariello, Rossana Podestà.
Moderno. 14.00: «Totò v peklu», Totò, Maria Frau, Fulvia Franca. Mladoletnim prepovedano.
Savona. 14.00: «Usoda na asfaltu», Kirk Douglas.
Viale. 14.30: «Razbojniki brez strojnice», G. Raft, D. Hart.
Vittorio Veneto. 14.00: «Princ študent», A. Blyth, E. Purdom.
Azzurro. 14.00: «Veliko upanje», Louis Maxwell, Renato Baldini in Folco Lulli.
Belvedere. 14.00: «Obleganje sedmero puščic», W. Holden, E. Parker.
Marconi. 14.30: «Smrtonosno kopje», S. Tracy, B. Widmark.
Massimo. 14.00: «Rose Marie», A. Blyth, Howard Keil in Fernando Lamas.
Novo cine. 14.30: «Gola strast», Maria Felix.
Odeon. 14.30: «Gorje premaganim», Lea Padovani, A. M. Ferrero. Mladoletnim prepov.
Radio. 14.30: «Falworthski grb», Tony Curtis in Janet Leigh.
Venezia. 14.00: «Kleopatrine ljubezni», Rhonda Fleming in William Lundigan.
Skedenj. 16.00: «Fanfan la Tulipe».
Kino na Opčinah. 15.00: «Jetniki neba».

RADIO

NEDELJA, 27. novembra 1955

TRST POSTAJA A

8.30 Domači motivi; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Priljubljene lahke melodije; 11.10 Leharjevi in Straussovi motivi; 11.45 Veseli ritmi; 12.00 Oddaja za najmlajše - D. Petkovšek: «Modra lučka»; 12.30 Koncert operne glasbe; 13.30 Glasba po željah; 14.30 Parada lahkih orkestrov; 15.00 Iz opernega sveta; 15.25 Dvorak: Koncert za čelo in orkester; 16.00 Verdi: Stavki iz opere «Ernani»; 16.42 Gershwin: Američan v Parizu; 17.00 Slovenski zbori; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Mendelssohn: Koncert za violino in orkester; 18.26 Melodije iz filmov in revij; 19.00 Paganinijevi capricci; 19.15 Predavanje; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Havajske melodije; 20.30 Musorgski: «Boris Godunov», opera v 4 dejanjih; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST I.

12.00 Orkester Milleluci; 13.15 Glasbeni album; 14.15 Poje Jacqueline François; 14.45 El sampanon; 15.15 Igra pianist Tony Lenzi; 15.30 Reportaža z nogometne tekme; 16.30 Moderni ritmi; 16.45 Grimmove pravljice; 17.30 Simfonični koncert, dirigira Frieder Weissmann; 19.45 Športni dogodki; 21.00 Glasbene uganke in variete; 22.30 Koncert pianista Roberta Casadesasa.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30.
Hrvatska poročila: vsak dan ob 20.20.
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 19.00 in 23.00.

7.00 Jutranja glasba; 8.15 Nedeljski mozaik slovenskih narodnih pesmi; 8.40 Za naše kmetovalce; 9.00 Ritmični panoptikum; 9.30 Mladinski tednik; 10.00 Glasbena matineja; 10.30 Žena in dom; 11.00 Nedeljski simfonični koncert; 13.45 Glasba po željah; 15.30 15.00 Naši kraji in ljudje; 15.30 Nedeljski promenadni koncert; 16.40 Kulturno - prosvetni obzornik; 17.15 Giovanni Ruggeri: «Ohridska legenda»; 18.00 Iz opernega sveta; 19.15 Sport; 20.35 Jurina in Franina; 21.00 Popularen simfonični koncert; 22.00 Sportna nedelja.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00.

9.00 Otroška predstava - Seliškar: Zob (vesela partizanska zgodba); 9.30 Operetne melodije; 10.10 Nedeljski simfonični koncert; 16.00 Po naši lepi deželi: Po Kosmetu; 16.30 Popoldanski orkestralni spored; 17.30 Radijska igra - Čosić: Daleč je sonce (prva izvedba); 18.05 Koncert lahke glasbe; 20.00 Večerni operni koncert; 21.00 Kulturni razgledi; 21.15 V svetu ritmov in melodij; 22.15 Nočni koncert.

TELEVIZIJA

15.00 Sportni popoldan; 17.30 Film: «O, sonce moje»; 20.30 Tedenska revija aktualnosti; 20.55 Revija: «Moskovske norosti 1900»; 21.55 Film «Časovna zapreka», po noveli Sale Libott; 22.45 Sportna nedelja.

Mali oglasi

19-LETNO DEKLE s trgovsko izobrazbo išče zaposlitve kot praktikantinja; naslov na upravi lista.

KOLESA, moška in ženska, rabljena, po 8.000 lir, kolesa za prevoz blaga po 24.000 lir, motorna kolesa po 50.000 lir, na obroke. Marcon, Ul. Pieta 3.

MONDIAL 175 SPORT, hitrost 135 km na uro. Izkoristite zimsko ceno 295.000 lir. Izključni zastopnik Piero Ostuni - Machiavelli 28.

DUCATI. Izkoristite pravočasno izjemne zimske popuste. Velika izbira vzorcev. Izključni zastopnik Ostuni Moto.

DVE VAJENKI za izdelavo moškega perila išče šivilja Ambrožet, Servola in monte št. 723.

Za BOŽIČ in NOVO LETO dobite v PAPIRNICI - TISKARNI U. BERNARDI v Trstu Ul. Mazzini 44, tel. 93-667 vse, kar potrebujete, po ugodnih cenah.

Spomnite se nalivnega peresa **BERNUM**

Cena 1.000 lir z jamstvom

«UNION»

Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU, UL. VALDIRIVO 14, tel. 27512 - 35939. Prokurator RAVNIK

TURISTIČNI URAD

ADRIA EXPRESS

Ul. Cicerone, 4 - Tel. 29243

DELAVNICA MEHANIČNIH IZDELKOV

A. Fabiani

TRST — UL. CORTI 2 — TEL. 361-41

specializirana za izdelavo motorjev Diesel, opreme v podjetjih revizije, mehanične izdelke, obdelavo kovin, avtogeno in električno varjenje.

Popravila na krovu: motorjev Diesel, parnih strojev in kotlov ter vseh pomožnih naprav pri pogonskih strojih in napravah na krovu.

Spričo uspeha, ki ga je doseglo ob naklonjenosti in prednosti, ki mu jo je dokazala javnost, podjetje

l'organizzazione VITTADELLO

konfekcija Ul. Dante 12, bivša trgovina Strukel, sporoča, da se prodaja nadaljuje po vedno bolj ugodnih cenah

Dežni plašči, plašči, jopiči, obleke hlače, montgomery in druge konfekcije

Organizzazione Vittadello

Konfekcija, Ul. Dante 12

ZAHVALA

Preteklo je že 15 dni, odkar nas je zapustila naša nad vse ljubljena in nepozabljena hčerka

Ada Manzan

Ob tej priliki se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali v tej bridki izgubi. Posebno se zahvaljujemo vsem tistim dobrotnikom, ki so nam stali ob strani v dolgih letih njene bolezni.

Žalujoči starši

Trst, dne 27. novembra 1955

ZAHVALA

Globoko ganjeni se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi naše predrage

MARE

in jo spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo g. Vrabcu, g. Preslu za ganljivi govor, pevcem ter vsem darovalcem vencev in cvetja.

DRUŽINA ŽAGAR

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage matere

Antonije Hrovatin roj. Sosič

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh dneh bili ob strani, posebno pa še vsem darovalcem cvetja in onim, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči otroci z družinami

Opčine, 27. novembra 1955

Beležke iz Pariza

...eljski ...dan

...e dni boste razočara- ...po enem mesecu bi ...zbežali — po šestih ...boste mogli več za- ...» — Tako so mi ...i o Parizu.

...ki pride prvič v ...ga po nekaj dneh ...kako mu ugaja — ...m — reče — ne ...upa se priznati, ...ice razočaran, reče ...si je «predstavljal ...oče»... Mogoče je ...ojč sivi ton kriv, ...čakovana siva bar- ...jo zavzamejo vse ...okrog, da se sprva ...krita lepota... Ali ...de zaradi tega mor- ...h, temnih hiš, mno- ...ki vedno hiti (hiti ... v trgovinah, v ...jih metroja), teh ...ih vrst avtomobi- ...ki ne dovolijo čez ...? — «Ne vem.» ...e potem nekega ...Champ-Elysees, da ...ločajno pogledati s ...isoke palače: sprva ...orti... Nato vedno ...no vidiš vse tisto ..., ki se je zdaj tako ...alo... Morje luči: ...elikih, belih in v ...rvah. Prižigajo se in ...kričeče reklame na ... Takoj od spodaj, ...r dolga Avenue je ...no mrgolenje lučk: ...tomobili, ki priha- ...odhajajo, pet vrst ...pet navzdol; bele ...premikajo že od ...proti Slavoloku zma- ...doli so pa vse rde- ...dhajajo v megli pro- ...de la Concorde... ...je in so vsi glavni ...ki in cerkve raz- ...na čast turistom. ...to skoraj irealno ...vši žarek z Eiffelo- ...pa.

...da je mesto šele ...reg oživelo! Gledaš ...k od Sacre-Coeur ...roj na Montmartru, ...Invalides in do St. ...a in Ille de la Ci- ...Lacenjaš razumevati ...ti, da čutiš vsa ta ...te različne svetov- ...o v enem samem: ...vnih ljudi in mili- ..., mesto študentov, ..., buržujev... — ...Latin, Montparnas- ...ny, Passy, Mont- ...

...si rekel, da je ...ces — zdaj bi re- ...«življenje». Pariz! ...da ga ne bi mo- ...r ljubiti — zdaj ...ga objel...

* * *

...je, da so pariški ...najbolj ljubeznivi ...tični na svetu. I- ...jih po domače ...oda, psst... da me ...— ker jih to ze- ...Betty jih ima ra- ...jo zato imamo za ...To je prijetna an- ...študentka, s katero ...ogledujemo me- ...dar dežuje, policaj- ...rjujejo promet, no- ...modro uniformo ...dežni plašč in še ...olico v roki prav e- ...kraljujejo na kri- ...žišču — pravi Betty ...no lepi?!» Danes pa ...vprašati za ulico, ...mogla najti, in je ...kot je sama pove- ...o veliko zadrego: ...se je namreč pri- ...eflikus, se mu le- ...nila in začela — ...ačaj — s «Pardon- ...monsieur» — na- ...Excusez-moi»... Go- ...ičaj jo pozdravi — ...pod kapo — se ne- ...ostno nasmeje in ji ...

...si rekel, da je ...ces — zdaj bi re- ...«življenje». Pariz! ...da ga ne bi mo- ...r ljubiti — zdaj ...ga objel...

* * *

...je, da so pariški ...najbolj ljubeznivi ...tični na svetu. I- ...jih po domače ...oda, psst... da me ...— ker jih to ze- ...Betty jih ima ra- ...jo zato imamo za ...To je prijetna an- ...študentka, s katero ...ogledujemo me- ...dar dežuje, policaj- ...rjujejo promet, no- ...modro uniformo ...dežni plašč in še ...olico v roki prav e- ...kraljujejo na kri- ...žišču — pravi Betty ...no lepi?!» Danes pa ...vprašati za ulico, ...mogla najti, in je ...kot je sama pove- ...o veliko zadrego: ...se je namreč pri- ...eflikus, se mu le- ...nila in začela — ...ačaj — s «Pardon- ...monsieur» — na- ...Excusez-moi»... Go- ...ičaj jo pozdravi — ...pod kapo — se ne- ...ostno nasmeje in ji ...

...zašepeta: «Mais oui, Mademoiselle, je vous pardonne...!» Betty, vsa rdeča, je komaj zmogla nadaljevati z vprašanjem!

* * *

Lepo je, voziti se z avtobusi. Hitri so in se iz njih veliko vidi. Vstopiš od zadaj in ne dovolijo vstopa več kot določenemu številu oseb. Opoldne in proti večeru, ko je največ prometa, se ljudje mirno postavljajo v vrsto drug za drugim. Včasih je vrsta dolga dvajset, trideset metrov in po strašno dolgem čakanju je vstop dovoljen le... eni osebi!

* * *

Bili smo na pokopališču Pere-Lachaise — tam, kjer počiva toliko slavnih francoskih in ne samo francoskih imen.

November je, zato je še vedno polno ljudi, vsak dan. Načrt pokopališča prodajajo, na njem so označeni najbolj znani grobovi. Napotimo se in začnemo iskati... V. Hugo, Rossini, Moliere, La Fontaine, O. Wilde, Balzac, Sarah Bernardt...

Iščemo grob Chopina — pa se zgubimo. Vprašamo nekoga za pomoč. «Kar naprej — Mademoiselles — boste že našli. Tam, kjer je največ rož...

(Se nadaljuje)

MARIJA IVANA

BEOGRAJSKA ETAPA USPELE TURNEJE KITAJSKIH UMETNIKOV PO EVROPI

Kitajsko klasično gledališče je sinteza igre, baleta, ljudske folklore in glasbe

Nastop članov pekinške opere in gledališča iz Liaonina v Beogradu je pokazal, da pohvalne kritike o gostovanju kitajskega klasičnega gledališča v Evropi niso bile pretirane. One so vnaprej pripravile beograjsko občinstvo na veliko doživetje. Toda moram še priznati, da je gostovanje v Beogradu preseglo vsa pričakovanja. Tudi dober mojster peresa in poznavalec teatra bi težko opisal dogajanja na odru na način, da bi čitalec, ki tega ni osebno doživel, imel točno sliko.

Prizor iz Trdnjave Jentanšan

predstave. Upoštevajte to in ne zamerite, če bodo te vrstice le bleda slika tega zares redkega doživetja.

Klasični kitajski teater je pravo ljudsko gledališče. Ta ljudski značaj ne določa samo vsebine dela, temveč tudi obliko izvedbe. Nastopi po vaseh, na prostem (brez odra), med ljudstvom, ki je bilo zlasti pred stoletji popolnoma nepismeno, med ljudstvom z močno diferenciranimi dialekti, so zahtevali tako izvedbo, ki bi bila vsem razumljiva. Zato v kitajskem klasičnem gledališču glavno izrazno sredstvo ni beseda (govor), temveč mimika, kretnja, simbolični znaki, kostimi, maske in spremljevalna glasba. Po kostimu gledalec takoj identificira osebnost (vladarja, vojskovodjo, vojaka, bogataša, reveža, trgovca itd.), po barvi maske njen značaj (temna barva je znak poštenja rdeča dostojanstva, bela zahrbtnosti, zvijačnosti, zelena zlobe). Zelo važno vlogo ima glasba, ki za odrom spremlja igro, določa ritem, izraža občutke: veselje, strast, žalost, ljubezen, napoveduje nesrečo, nevarnost itd. Melodični akordi starih ljudskih inštrumentov spremljajo vsako kretnjo in ustvarjajo ustrezno ozračje. Po glasbi, kretnjah igralcev in simboličnih znakih, ki jih nosijo oziroma imajo na kostimih, lahko določimo čas in okolnosti dogajanja. Najbolj izrazita sredstva izražanja pa so vsekakor mimika in kretnje, ki v prikazovanju borbe, na primer, prehajajo v virtuozni akrobatizem.

Kitajski klasični teater je torej v pravem smislu sinteza igre, baleta, pesmi, ljudske folklore, akrobatike in glasbe. To je gledališče brez kulis, brez dekorja, z enostavnimi zavesami ali brez njih. Zato gledalec osredotoči vso pozornost na igralca, njegovo igro, mimiko, gibe, masko, kostim, spremljevalno muziko in, čeprav ne razume niti ene besede, pojmuje vendarle vse in z napeto pozornostjo sledi predstavi.

Ansambel pekinške opere in gledališča iz Liaonina je na svoji turneji po Evropi in v Beogradu prikazal, poleg baleta in narodnih pesmi, odlomke iz nekaterih gledaliških del. «Narodna pesem iz Junana», ki sta jo zaigrala umetnika na instrumentu, ki se lahko primerja z našimi goslimi in na instrumentu, ki je zelo podoben citram, samo da je mnogo večji, je tako navdušila občinstvo, da sta jo morala ponoviti. To je pesem, polna lirike, melodičnosti, občutkov.

«Ples lotosov» skupine deklic v svetlordečkastih bluzah barve lotosa in kot trava svetlozelenih krinolinah, iz katerih rastejo veliki lotosovi cvetovi, je balet gracioznosti, nežnosti, mladosti, pomladi. Plesalke so z drobnimi koraki, ki se sploh niso videli, kot da se vozijo na valjih, prehajale iz figure v figuro. Zdele so se kot lutke, ki jih premika mehanizem po stekleni plošči. V baletu «Z rdečimi trakovi» je skupina deklic in mladeničev z virtuoznimi kretnjami rok dočarala pravi, živ plamen ognja, ki je stalno menjal obliko.

Predstava se je pričela z odlomkom iz klasične drame «Tri srečanja». V dobi dinastije Song, konec 2. stoletja, je bil nedolžno obtožen ugledni kapitan Cjao Can, ki je bil v službi maršala Jang Jen Čaoa, obsojen v izgnanstvo. Maršal, ki je dvomil v pravilnost obtožbe, je ukazal vitezu Jen Tan Hveju, naj tajno spremlja obsojenca in pazi, da se mu na poti ne bi pripetila kaka nesreča. Med potjo je kapitan s svojimi spremljevalci-stražniki prenočil v obcestni gostilni, v katero je prispel tudi mladi vitez. Mladi krčmar, ki mu je bil vitez sumljiv, se ponoči, oborožen z dolgim mečem, pritihotapi v kapitanovo sobo, da bi mu odvzel meč in preprečil umor kapitana. V temni sobi je prišlo do borbe, ki se je srečno končala, ko je v sobo prihitela s svečo v rokah, zaskrbljena krčmarica in ko se je pojasnilo, da je vitez kapitanov prijatelj.

Ko se je zastor dvignil, je bila na odru samo majhna miza. Po odru se je vrtel mladi krčmar in «pospravljal gostinsko sobo». Z nezaupanjem je sprejel viteza... Vse se dogaja brez besede, z mimiko in kretnjo. Mislim, da si lahko zamislite, kaj se odigrava pred očmi gledalcev, na močno osvetljenem odru, ko se krčmar in vitez, borožena z dolgimi ostrimi meči, lovita in borita na življenje in smrt v «temni sobi». Vrste se napeti in komični prizori, zlasti ko nasprotnika ne slutita, da sta v neposredni bližini, prizori, ki vam zapirajo sapo, ko se krčmar oziroma vitez z akrobatsko kretnjo izogne smrti.

V odlomku iz narodne igre «Jesenska reka» se zaljubljena deklica (Liu Lan), ki išče svojega fanta, in stari brodnik (Shan Shun Hoa) tako gibljeta po odru, da ste prepričani, da se vse to dogaja na obali reke. Vi vidite, kako deklica s strahom vstopa v čoln, kako se brodnik muči, da bi odrinil čoln, katerega je pozabil odvezati, od obale, kako se vozita po valovih. To je igra polna humorja, blage ironije in komike.

V mitološki legendi «Neredi v nebeškem cesarstvu», ki je bila dramatizirana v 17. stoletju — v borbi med kraljem opic, čuvajem nebeških breskev, ki je pojedel rajske breskve in pobegnil na zemljo, in nebeškimi armadami, ki jih je vsemogočni vladar vsemirja poslal na zemljo, da ujamejo upornega kralja opic, vidimo vso izrazno moč maske, mimike in kretnje. V akrobatskem spopadu na «Planini sadja in cvetja» opice, pod poveljstvom svojega kralja, premagajo in poženejo v beg nebeške armade. Virtuozni akrobatizem, ki vam jemlje sapo, pa je dosegel vrhunec v «Trdnjavi Jentanšan». Tu uporniški kmetje pod vodstvom narodnega heroja Men Haj Konga po krvavi borbi v jezeru (gledalec ima občutek borbe v vodi) in pred trdnjavo premagajo cesarsko vojsko in zavzamejo Jentanšan. Navzkrižni smrtni skoki, eden čez drugega in čez obzidje v naglici, ki ji komaj sledite, vam dočarajo pravo krvavo vojno. Nič čudnega, če so gledalce od ploskanja bolele roke.

BOŽO BOZIC

NEKAJ NOVEGA V SLOVENSKEM POTOPISNEM SLOVSTVU

BOŽO SKERLJ: Neznana Amerika

Knjiga, ki bo priljubljeno branje vsem tistim, ki žele spoznati resnično Ameriko

V naših javnih knjižnicah pa tudi v knjigarnah ti povedo, kako veliko povpraševanje bralci po potopisnih knjigah. Naši ljudje se zanimajo za opise potovanj po tujih deželah in močno sprašujejo po tovrstni literaturi. In vendar imamo teh knjig pri nas najmanj, ali vsaj zelo malo. Ni tradicije. Morda je temu nekoliko vzrok tudi omalovažujoče stališče do tovrstne literature. So pa prav gotovo še drugi vzroki. Toda dejstvo je, da kljub temu, da mnogi naši ljudje precej potujejo, da potujejo tudi «pismeni» ljudje, celo književniki, nimamo dosti potopisnih knjig v slovenščini. Pa še te, kar jih imamo, so deloma prevodi. Celo na prste rok bi lahko sešteli domače potopise. In to kljub temu, da se v dnevnem tisku venomer in to dokaj pogosto, pojavljajo krajši, pa tudi daljši potopisni sestavki.

Prav zaradi tega predstavlja nova potopisna knjiga, ki smo jo dobili na slovenski knjižni trg, toliko bolj razveseljivo dejstvo. To je knjiga «Neznana Amerika», ki jo je napisal profesor ljubljanske univerze antropolog dr. Božo Skerlj, izdala pa založba Mladinska knjiga. Ker gre povrh tega za spis o Ameriki, o tej za nas še vedno neznani in vabljivi deželi, je knjiga še toliko bolj mikavna. Če pa dodamo, da je potopis napisan s stališča našega človeka, s kritičnim očesom slovenskega znanstvenika, ki vidi dobre in slabe strani in zna trezno presoditi, kaj je belo in kaj črno, potem zasluži knjiga še toliko večjo pozornost.

Skerljeva knjiga «Neznana Amerika» je napisana v obliki dnevnika. Avtor, ki se je leto dni mudil v Ameriki kot štipendist Rockefellerjeve ustanove, in prepotoval dobršen kos te ogromne dežele, opisuje v knjigi svoje vtise o srečanjih z Ameriko. O srečanjih s pokrajino, z njenimi posebnostmi, z njenimi ljudmi, starimi domačini, slovenskimi izseljenci, z Indijanci, znanstveniki in preprostimi ljudmi, o srečanjih s sodobno tehniko in s pravim ameriškim načinom življenja. To je knjiga o ameriški deželi, kot jo je v enem letu spoznal slovenski znanstvenik. Avtor o svojem znanstvenem delu, ki je predstavljalo sicer osrednji namen njegovega potovanja, ne govori. O svojem študiju ameriških kultur, ameriških Indijancev, o izsledkih glede naših izseljencev in drugih spoznanjih, ki zanimajo antropologa, avtor v knjigi ne govori s strokovnega stališča. Kolikor piše o tem, je njegovo pisanje povsem poljudno, zanimivo za vsakogar in ne samo za strokovnjake. Zato je večina te, dve sto strani obsegajoče knjige, posvečena opisom avtorjevih srečanj z najrazličnejšimi ljudmi, zabeležbami njihovih mišljenj, reprodukcijami pogovorov z njimi. Veliko prostora posveča avtor tudi spoznavanjem dežele in njenega življenja, pri čemer njegovemu kritičnemu očesu vsem objektivno. Dnevnik je nedvomno izraz subjektivnih doživetij. Toda dr. Škerlj pri tem poudarja, da je skušal biti kolikor mogoče objektiven in podati sliko Amerike tako, kakor jo je doživel na potovanju, z gledanjem, opazovanjem in o neštetih razgovorih. In to njegova knjiga nedvomno razodeva.

Skerljeva knjiga o Ameriki se ponavljajo in večkrat ne povedo dosti novega. Zato pa, gledano na knjigo kot celoto, velja, da je napisana spretno, sveže, da se avtor zaveda, kaj hoče in da zato bralca pritegne. Zato bo Skerljeva knjiga nedvomno predstavljala prijubljeno branje vsem tiriki predstavlja zanimivo branje. Morda malce utrujajo že preveč enolični in podobni opisi srečanj s temi ali onim človekom, opisi, ki stim, ki si žele potopisnih knjig, pa tudi tistim, ki žele spoznati resnično Ameriko tako kot je, z mnogimi prednostmi, mnogimi velikimi stvarmi, pa tudi negativnimi pojavi.

Knjigo dopolnjujejo reprodukcije fotografij, ki so večinoma lastni avtorjevi posnetki. Mladinska knjiga pa je poskrbela za spodobno opremo knjige.

S. R.

ČITATELJI!

Naročite se na

PRIMORSKI DNEVNIK

za leto 1956

že sedaj in ne čakajte novega leta.

Vsak nov naročnik bo tako prejemal list - od dneva naročila do 31. decembra 53 - zastonj.

Zraven tega dobi za nagrado še lepo slovensko knjigo.

Ne zamudite ugodne prilike!

Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Drobne vesti

Ob priliki 350. obletnice Rembrandtovega rojstva bo v začetku prihodnjega leta odprta v Wiesbadenu razstava njegovih risb, grafike in bakrorezov. Večji del potrebnega materiala bo posodil bivši berlinski kabinet bakrorezov, ki razpolaga z eno največjih zbirk Rembrandtovih bakrorezov v Evropi.

* * *

Te dni je Triglav-film začel snemati nov film v koprodukciji s Francozi. Novi film bo nosil naslov «Ko pride ljubezen». Njegovo vsebino bo sestavljala vrsta veselih in žalostnih prizorov iz življenja skupine dijakov nekega pariškega instituta, ki so obiskali Jugoslavijo. Od Jugoslovanov bodo pri izdelavi filma sodelovali France Stiglic kot prvi asistent francoskega režiserja Clochea, Vladimir Koch in scenograf ing. Pengov. Vlogi študenta Dragana in Maje bosta podala Milan Miloševič in Metka Gabrijelčičeva.

* * *

Končno so se odločili za režiserja, ki bo režiral Tolstojevo «Vstajenje». Je to Mario Camerini, vtem ko se je pred tem mislilo na René-Clementa. Glavno vlogo bo v tem filmu igrala Silvana Mangano.

* * *

Znani francoski pisatelj in dramatik Jean Anaouilh se je lotil adaptacije znanega dela o Arsenu Lupinu, ki ga je napisal Maurice Leblanc. Kdo ga bo režiral, še ni znano, govori se o René Claireu.

Najlepše darilo za

Miklavža

je lepa slovenska knjiga.

Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKAH, ki oglašajo v našem listu!

Naš tedenski pregled

Odkar se je končala ženevska konferenca, ni več osrednjega dogodka, okrog katerega bi se pletlo mednarodno dogajanje. Vesti prihajajo zdaj od tu, zdaj od tam in težko se je znajti v presoji, kje tiči kal bodočega razvoja.

Morda bi začeli s Francijo kjer je bil Faure v kratkem času prisiljen že šestič zahtevati zaupnico, da bi uveljavil svojo zamisel predčasnih volitev, pa tudi, da bi se izognil splošni debati o svoji politiki, ki jo kritizirajo z vseh strani, tudi v krogih njegove lastne stranke, kjer je na nedavnem kongresu Mendes-France sprožil hud napad nanjo. Fauru konec ženevske konference prav gotovo ni koristil, še manj pa pomanjkanje perspektive, da bi v kratkem spet prišlo do večjega mednarodnega sestanka. Odpadla je namreč nujnost, da ima Francija za vsako ceno vlado, s katero je bilo mogoče držati v šahu muhasto narodno skupščino.

Zdaj se poslancem ne mudi domov — borijo se za normalno trajanje svojega mandata, kot se Faure bori za obstanek v vladi. Vse ostalo je trenutno prišlo precej v ozadje, zlasti odkar je bilo s povratkom Ben Jusefa vsaj začasno odloženo marsko vprašanje. Poleg tega se je za Francijo olajšal tudi položaj v OZN. Po dolgotrajnih posvetovanjih je indijska delegacija v sporazumu s predstavniki arabskih in afriških držav spravljivo predlagala, naj glavna skupščina na tem zasedanju ne razpravlja o alžirskem vprašanju. S tem je bil omogočen povratek Francije k delu Združenih narodov brez izgube njenega ugleda, ki bi v vsakem drugem primeru nujno trpel zaradi trmastega stališča, ki ga je zavzela.

Sprostil pa se je tudi položaj v OZN, kjer je trenutno najvažnejši problem sprejem novih članov. Kot je znano, zahodne velesile glede tega niso enotne. Anglija je, enako kot ZSSR, v celoti podprla kanadski predlog o istočasnem sprejemu 18 kandidatov. ZDA se upirajo sprejemu Zunanje Mongolije, ker vidijo v njej dolgo roko Pekinga (obljubile pa so, da ne bodo uporabile pravice veta v Varnostnem svetu). Francija pa se je v skladu s svojim dosedanjim stališčem do OZN, držala ob strani, kar pa je nakazovala tudi zaskrbljenost, da se s sprejemom novih članov ne bi povečala moč držav z izrazito protikolonialističnim stališčem. Če Alžir in Maroko ne bosta več na dnevnem redu tega zasedanja, bo tudi tu mogoča večja sproščenost.

Med 18 kandidati za sprejem med Združene narode je tudi Italija. Razumljivo je, da je stvar zbudila v Rimu veliko zanimanje, toda ni mogoče reči, da bi bila palača Chigi storila vse, da bi olajšala sprejem svoje dežele v OZN. Nasprotno, z več strani je bilo ugotovljeno, da se zdi, kot da je uradnemu Rimu več do tega, da bi ameriški želji ne bi bila sprejeta Zunanja Mongolija, kot pa da bi bila sprejeta Italija. Palača Chigi je te pripombe poskušala prestreči s trditvijo, da je enostavno žaljivo primerjati Italijo z Zunanjo Mongolijo. Toda v kanadskem načrtu so vsi novi kandidati našteti po abecednem redu, brez kakršne koli prednosti za eno ali drugo državo...

Vsekakor bi OZN s sprejemom kanadskega predloga naredila velik korak k zaželeni in potrebni univerzalnosti, čeprav še vedno ne bi bilo rešeno eno izmed glavnih vprašanj, namreč vprašanje kitajskega zastopstva. Paradoksalno se sliši, vendar je na žalost še res, da lahko veto Čangkajškovega zastopnika v Varnostnem svetu blokira uresničenje vsega kanadskega predloga.

Mnogo odmeva vzbuja v svetu tudi potovanje Hruščeva in Bulganina v Indijo. Razne njune izjave med tem potovanjem so izzvale reakcije predvsem v Foreign Officeu, medtem ko se uradna Amerika drži zaenkrat ob strani. Sicer je z neke strani razumljivo, da se London najprej in najbolj razburja, saj je bila Indija pred dobrimi desetimi leti še angleška kolonija, še danes je članica Commonwealtha, vodi pa politiko, ki Londonu ni vedno všeč zlasti zaradi njenega nastopanja proti blokom in zavzemanja za resnično mirno koeksistenco. Na drugi strani ima Indija vrsto notranjih problemov, ki izhajajo predvsem iz njene relativne gospodarske zaostalosti, posledice počasnega razvoja in kolonialnega izkoriščanja. Indija odklanja one oblike in možnosti razvoja, ki bi jo spravile v gospodarsko odvisnost od tujine — to pa je glavna oblika «pomoči», ki jo danes nudijo zahodne države.

Zato je razumljivo, da so sovjetske ponudbe gospodarskega in tehničnega sodelovanja z Indijo v Londonu povzročile hudo kri. Sicer se zdi, da se indijska vlada tudi od teh ponudb drži nekoliko rezervirano in da pristaja predvsem na razne oblike tehničnega in znanstvenega sodetovanja, ki bodo omogočile dvig lastnih kadrov. Vprašanje pa je, ali so v Londonu, Washingtonu itd. spoznali, da je vprašanje zaostalih področij danes eno izmed najvažnejših svetovnih vprašanj in da ga ni mogoče več reševati s starimi kolonialističnimi metodami razširjanja svojega vpliva, temveč samo iz spoznanja nujnosti, da je dvig zaostalih področij glavni poteg za harmoničen gospodarski razvoj v svetu. Če sovjetske državnike pri njihovih ponudbah vodi to spoznanje, ne pa želja po ozkih in trenutnih političnih koristih, utegne taka politika res pozitivno vplivati na nadaljnji razvoj.

Podobno je na Srednjem vzhodu, ki je bil prav tako doslej ekskluzivno lovišče nekaterih zahodnih držav. Govoriti danes o prodiranju sovjetskega vpliva na to področje po tolikih poskusih, da se tamkaj nastalim in osvobajajočim se državam vsili lasten vpliv in lastna politična volja, je tako kot zvoniti po toči, odgovarjati s pospešenim pritiskom za uresničevanje vojaških zavezništev pa je lahko samo škodljivo. Zaradi tega res ni mogoče reči da bi bila nedavna bagdadska konferenca kaj prispevala k pomiritvi na svetu.

V Evropi se je Bonn končno odločil in dal pristanek na imenovanje Zorina za prvega sovjetskega veleposlanika v Zahodni Nemčiji. Toda za uvedbo normalnih diplomatskih odnosov sta potrebna dva in Adenauer se doslej še ni zganil, da bi določil svojega predstavnika v Moskvi. Zaradi tega je prišlo tudi do nesoglasij v vladni koaliciji, predvsem med Adenauerjem in med prvakom liberalne stranke Dehlerjem. Nesoglasja pa so nastala tudi v liberalni stranki sami, ker je njen del potegnil z Adenauerjem.

r. c.

Vse leto te

PRIMORSKI DNEVNIK

hitro in vestno obvešča o vseh dogodkih v svetu - Oddolži se mu s tem, da mu poravnaš naročnino še pred koncem leta.

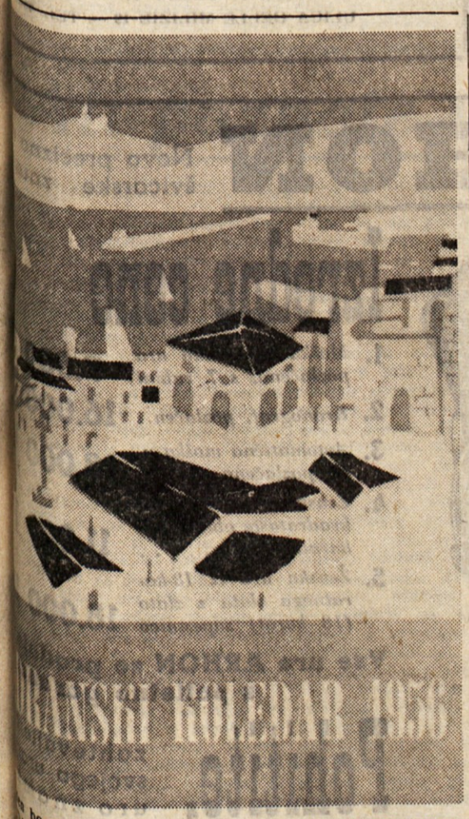
DONATO CAPURSO - nasledniki

TRST, UL. TORREBIANCA 19, TEL. 37839

pošilja darilne pakete v Jugoslavijo

Za vse vaše pošiljke pridite k nam in boste hitro in dobro postreženi. — Vaše pošiljke bodo prišle v najbolj oddaljene kraje najkasneje v 10 dneh. Jamčimo za vsako pošiljko.

POSILJAMO: živila, tekstil, šivalne stroje, radijske sprejemnike, hladilnike, električne kuhalnike, pisalne stroje, kolesa itd.

...bo prišel v prodajo tradicionalni «JADRANSKI ...» za leto 1056 s petimi lepimi, zanimivimi in ko...knjigami Prešernove knjižnice po izredno nizkih ...er vlada za to popularno izdajo zelo veliko zani...priporočamo čitateljem, naj si jo pravočasno naba...vijo

Dež? Mraz? Slaba vreme? NE BODITE V SKRBEH!

MAGAZZINI DEL CORSO vam nudijo:

Popolno jamstvo za vsak nakup po NEPREKOSLJIVIH CENAH!

DEŽNE PLAŠČE
POVRŠNIKE, SUKNJE, originalne LODEN, MONTGOMERY
za dame, gospode in otroke

Obiščite nas in se prepričajte!

MAGAZZINI DEL CORSO TRIESTE - Corso Italia 1 (ang. p.za della Borsa); tel. 29-043

AUTOVOX

Serie d'oro

- Panoramična slikovna ploskev, osvetljena z 90-stop. odklonom
- Izredna kvaliteta slike
- Velika jasnost slikovne reprodukcije
- Naravna reprodukcija tona
- Absolutna stabilnost sprejema
- Upravljanje na daljavo
- Luksuzna izvedba ohišja

Zahtevajte proračun pri izključnem zastopniku **Radio SPONZA**

TRST, Ul. Imbriani 14, tel. 37-666

PRVI PRISPEVEK ZA NOVI MLADINSKI NATEČAJ

O nekaterih neprimernih običajih na trž. univerzi

Vsem je znano, da akademiki, ki so že nekaj let presedeli na univerzi in imajo za seboj že lepo število let in število «bolov» v žepu, zviška gledajo na novince, ki se prvič pojavijo med stenami univerze in se nekako zmedeno kretajo po hodnikih. To je pač stara navada, da so «bruci» nekaki kozli, katerim ni nič dovoljeno in ki se morajo podrejati «veteranom».

S tem pravilom, ki je v veljavi že od Noetove barke, se povsem strinjamo; nekaj razlike med «brucom» in «veteranom» mora biti; «bruc» se mora pokoravati «veteranu», «bruc» mora plačati «veteranu» za pijačo, itd. itd.

Toda taka groba in neumestna razlika med «brucom», odnosno med «matricolo», in «veteranom» kot obstaja na tržaških in na drugih italijanskih univerzah ne obstaja v nobeni drugi kulturni državi.

Student «bruc» odnosno «matricola», ki študira prvi letnik katerekoli fakultete, je prepuščen samemu sebi, ko pride na univerzo, in se mu poleg tesnobe pred veličastnostjo zgradbe vrine tudi strah bolje rečeno teror da ga kdo izmed «veteranov» spozna za «matricolo». Boji se vprašati za pojasnila, boji se govoriti in se celo ogiba svojih sošolcev iz gimnazije. Zato rajši počaka, da ostane sluga sam, da ga nihče ne more slišati in iz tega sklepati, da je novinec. Če pa ga kdo ujame, dela z njim kot mačka z mišjo. Takih «veteranov», ki iščejo «matricole», je mnogo, povečini očetovih ljubljenčkov, ki se jim zdi zelo zabavno, ko pijejo in kade na račun «matricole».

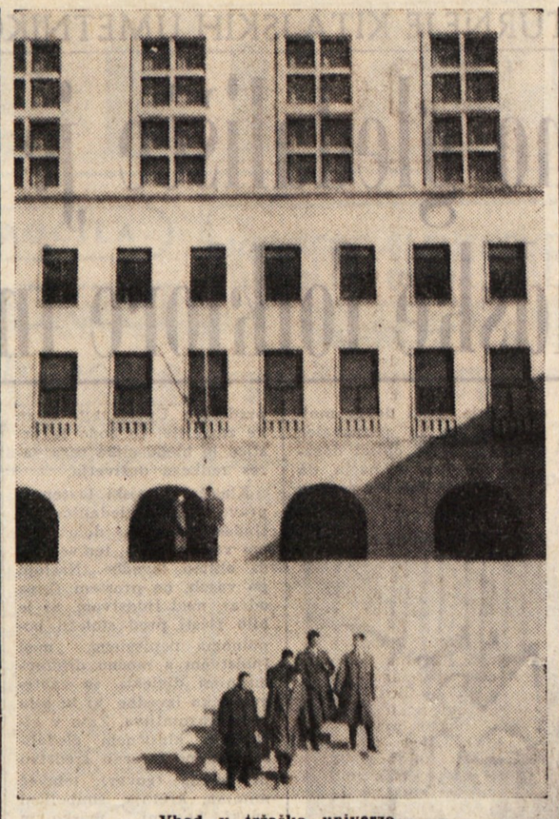
Kak naivnež si bo takoj mislil da vse to ni nič, da je to le neka formalnost, neka vkoreninjena navada med akademiki in konec. Toda marsikdo ne ve, da gre ta nedolžna navada večkrat preko mej spodobnosti in morale. Na univerzi obstaja neki tribunat, kateremu predseduje «veteran», ki ima že precej «bolov» v žepu. Ta tribunat, oziroma za to postavljene komisije, izdajajo «brucom» nekak «dokument», na katerega se podpišejo člani omenjene komisije, vsak s številom «bolov», s katerimi razpolaga. To «matricolo» pa mora vsak «bruc» sam narisati s figurami, katerih zaradi spodobnosti ne moremo opisati. Omenjeno «matricolo» opremljeno s še spotakljivim besedilom, mora «bruc» nositi v žepu in jo vedno pokazati, ko ga kdo izmed «veteranov» za njo vpraša.

Naj navedem samo nekaj primerov. Skupina veteranov je prijela dva «bruca» in ju peljala v podzemeljski hodnik, ju tam slekla in ju prisilila, da v spodnjih hlačah skačeta čez kozle. Nato so veterani peljali uboga bruca v gostilno, kjer sta morala plačati pijačo vsej žejni gruči za približno 2500 lir. S tem pa ni bilo še konec, saj so počenjali z njima stvari, o katerih me je sram govoriti. Enega izmed teh dveh «brucov» pa so v nadaljnjih dneh še dvakrat prijeli in ga prisilili, da jim prvič plača kavo, drugič da jim prinese cigarete. Nadalje so od nekega «bruca» zahtevali 5000 lir. Ta pa se je pritožil pri rektorju univerze in zahteval povrnitev celotne škode. Posledica tega pa je bila, da so na tribunatu uprizorili akademski proces-farso in ga obsodili z izključitvijo iz akademske familije za vedno, denarja pa mu niso povrnili, temveč so si z omenjeno vsoto plačali večerjo. Nekega «bruca» so ti «inteligentni veterani» namazali po obrazu z ogljem, mu posadili na glavo papirnato kapo in nato je moral ta ubogi revež v njihovem spremstvu po Drevoredu 20. septembra, po Ulici Battisti in Ulici Carducci preko Trga Libertà do Trga Unità in spotoma prositi miloščino po raznih barih in kavarnah, in nato z izkupičkom (približno 2600 lir) plačati pijačo.

Takih primerov je več kot preveč. Posebno prizadeta pri tem pa so dekleta. Zgodilo se je, da je moralo neko dekle v samih spodnjih hlačah in modercu plesati na mizi gostilne, medtem ko so se prisotni «goliardi» pošteno zabavali.

Žalostna resnica. Pri tem ne pomagajo protesti ne pri profesorjih ne pri rektorju, ki se prav malo brigajo za take reči in dopuščajo, da se na univerzi dogajajo stvari, ki prav gotovo ne koristijo ugledu in resnosti šole.

LOUIS ABRAM

Vhod v tržaško univerzo

Prva številka Literarnih vaj

List, ki ga je začel izdajati prof. Rudolf Fajs, je dosegel že sedmi letnik

Literarne vaje, dijaški list, štejejo sedaj že svoje sedmo leto. In naneslo je, da prav v prvi številki novega letnika izvemo nekaj več, kako so Literarne vaje nastale, kdo je njihov ustanovitelj. To je bil prof. Rudolf Fajs, eden izmed slovenskih profesorjev, ki so v letošnjem šolskem letu ostali brez službe na slovenski srednji šoli. Prof. Fajs se je vrnil v Ljubljano. V tej številki je napisal o njem prisrčen sestavek urednik *Josip Tavčar*. S slovenskih srednjih šol pa so letos odšli še prof. Vinko Vovk ter prof. Jože Velikonja z ženo prof. Matildo Velikonja-Rus. Tem v slovo pišeta dijak 5. razr. Višje realne gimnazije *Pavel Tonon* in pa *Ondina Pečar* iz Kot so imele že lanske Literarne vaje nekaj prikazov slovenskih književnikov — Finžgarja, Gradnika Meška — tako se podobno tudi letošnja prva številka pričenja z rubriko *Naši obiski*. *Prof. Jože Peterlin* je v zgoščenih besedah predstavil čitateljem pisatelja *Borisa Pahorja*.

Mesto Emila Čuka, ki je za lanski letnik napisal povest Student Karel, je letos prevzel *Hektor Jogan*, učenec 1. razr. Klasičnega liceja. Ta je začel objavljati povest *Tujina*. Sedaj še ni mogoče kaj povedati o tej povesti, vendar pa je že v prvem odlomku videti, da je izseljevanje iz naših krajev problem, ki ne gre neopazen mimo naše mladine.

Joganova sošolka Evelina Umek je prispevala ganljivo, dasi nekoliko neverjetno zgodbo *Svet ob čebriču vode*. Kaže pa dovolj spretnosti v pisanju.

Dva članka sta posvečena spominu dijaka, ki je v počitnicah tragično preminil v hribih, Stojana Stoparja. Pri prvem članku je pravzaprav nekoliko nerodno, da nosi naslov *Najlepši izlet letošnjih počitnic*, pa se končuje z opisovanjem nesreče. Seveda tudi ni preveč umestno, da stoji tik za koncem tega opisa nekaka karikatura iz šole. Avtorja sestavkov o pokojnem Stoparju sta *Stojan Kodrič* in *Matjaž Hmeljak*.

Prvi razred Klasičnega liceja je v tej številki zastopan še po *Evi Znideršič*, ki objavlja *Knjižni sejem*, nekaj sličic z vsakoletnega «semnja», ko starejši dijaki prodajajo mlajšim stare knjige.

Najbolj zanimiv prispevek v Literarnih vajah pa bo skoraj gotovo potopis *Aleksandra Jeriča Iz Trsta v Stockholm*. Sicer bi Jerič pot do Ljubljane lahko nekoliko krajše opisal. (In kdo ve, zakaj se je z Opčin peljal v Ljubljano — skozi Koper; tega namreč ni povedal). Pazi pa naj, da ne bo s svoje dolge poti nanizal preveč nezanesljivih podatkov (kot je tisti o nakladi 100.000 izvodov Tedenske tribune).

Učiteljiščnica *Marija Mislej* se spominja *Obiska v Prešernovem domu*, *Sergij Birsa* in *P. D'Artois* pa sta prispevala vsak po eno kratko pesem. Obadva sta svojima proizvodoma vtisnila nekoliko mrko noto, toda pesmici se zelo gladko bereta.

V rubriki *Kulturne novosti* ocenjuje *Alojz Rebula* roman *Borisa Pahorja Vila ob jezeru*. Pri tem izreka tudi nekaj svojih misli o slovenski kritiki na način, da bo mogoče izzval kaj polemike. *Pavle Merku* objavlja kratko poročilo o novi reviji *Jezik in slovstvo*, Teodor Černigoj pa je napisal kratek sestavek o slikarju *Utrillu*, ki je pred nedavnim umrl.

V tej številki so vsi, ki so prejeli Literarne vaje, našli lepo prilogo: barvano reprodukcijo Sirkove slike *Moja mati* ali pa *Poruženi kriški portič*. (Ti dve reprodukciji je Literarnim vajam darovalo Založništvo tržaškega tiska, za kar se uredništvo darovalcu zahvaljuje. Da so nekateri prejeli ta, drugi ono sliko je pač vzrok v tem, ker verjetno ni bilo dovolj izvodov ene same.) *Jože Peterlin* pa je napisal članek *Iz slikarske zapuščine Alberta Sirka*. Seveda je zelo dobro, da imajo čitatelji poleg članka že takoj v rokah tudi lepo reprodukcijo umetnikove slike. Uredništvo obljublja, da bo poskušalo vsaki številki dodati podobne priloge.

Zaglavje *Znanstvene novosti* so to pot izpolnili kar dijaki sami, in sicer *Mitja Presl* ter *Pavel Tonon*. Prvi piše pod naslovom *Vsak po svoje* o ptičjem petju. Pri takih sestavkih morajo biti pisci zelo previdni, še bolj pa seveda uredniki. In če se mladi znanstvenik loti pisati v stroki, ki urednik ni domača, je dobro včasih dati prispevek prebrati še komu drugemu, da ne uidejo take nerodnosti «... se mora skriti pred njimi tudi najboljši operni pevec, saj zmore *le eno oktavo in pol*». Tonon pa piše. *O razširjanju radijskih valov*.

Pozdraviti je treba novi *Sahovski kotiček*, ki ima v tej številki za sodelavca spet *Tonona* (ta je sploh v tej številki zelo plodovit!) in pa mojstrskega kandidata *Josipa Lakoviča*. Mogoče bo prav ta kotiček še bolj pomagal popularizirati lepo igro med našim dejaštvom.

O športu pa javlja uredništvo, da je v tej številki zaradi obilice gradiva odpadel. Skoda! Ne gre namreč zgolj za neke rezultate, temveč potrebno bi bilo, da bi list pomagal pri pravilni športni vzgoji. In v tem smislu bi moralo počasi tudi pri uredništvu prevladati prepričanje, da šport ne sme biti stvar, ki lahko prva izpade iz številke.

V reviji je tudi dovolj slikovnega gradiva. *Zajec Edvard* je objavil karikaturo *Misli, Marija Bolko* pa *Vrtiljak*. *Zenska pri molitvi* pa se imenuje linorez *Marije Bole*, ki je objavljen na naslovni strani. V številki pa so tudi fotografije Borisa Pahorja, profesorjev, ki so odšli, Hektorja Jogana in pokojnega Stoparja.

—rho—

Zanimivo predavanje o delovanju visokošolskega društva "Balkan"

V torek je slovenskim akademikom in «starim bajtam» govoril dr. Karlo Ferluga o nekdanjem visokošolskem društvu Balkan, ki bo približno čez leto dni praznovalo 50-letnico ustanovitve. Ob tej priložnosti bodo stari Balkanovi člani izdali tiskano brošuro, v kateri bodo nanizane vesele, resne in tudi žalostne iz tega dolgega razdobja. Predavanje dr. Ferluge, prepleteno z anekdotami, je predstavljalo nekakšen osnutek za Balkanovo knjigo.

Slovanski akademiki so pred 50 leti predstavljali važno postavko v javnem življenju. Poleg tipično študentovskih prireditev, plesov, operet, zabavnih večerov, je Balkan ustanovil v Trstu in okolici kako desetino ljudskih knjižnic od katerih so nekatere imele po 300 zvezkov. To je bilo prvo važno delo nekdanjih akademikov.

Balkan pa je dosegel velike uspehe tudi na socialnem področju, pri svojih članih, ki so pogosto izhajali iz revnih hiš. Vsak talent ima pravico do šolanja. To je bilo geslo. Po zgledu poljskih študentov, ki so s svojo organizacijo dosegli take uspehe, da so ob začetku prve svetovne vojne imeli celo lasten sanatorij, so tržaški slovenski in hrvatski visokošolci ustanovili svojo «Samopomoč», ki je bila nasilno razpuščena po fašistih leta 1927. Organizacija je leto pred razpustom imela že za nekaj deset milijonov današnje vrednosti v nepremičninah (med drugim trinadstropno hišo, katero je zapustila podpornemu društvu neka Slovenka!).

Nekdanji študentje so izdajali svoje humoristično glasilo «Biks» pod geslom: «v biksu je luč!» V njem so kasnejše osebnosti v slovenskem kulturnem in političnem življenju, ki so izšle iz tega kroga, imele odlično priložnost, da pokažejo svoje talente.

Zanimivo predavanje dr. Ferluge (v organizaciji akademskega kluba Jadran) so številni prisotni spremljali z velikim zanimanjem.

P. Jadranski

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Umetniške slike na znamkah

Znamka pridobiva vsak dan večji pomen, bodisi zaradi dejstva, da se širi s širjenjem odposlanih pošiljk, kot da se število filatelistov vsak dan veča. Kot vsi vemo so bile v zadnjih desetletjih prikazane na znamkah pokrajine, veliki možje, cvetlice in živali. Že pred vojno, še bolj pa po zadnji vojni so nekatere poštne uprave tiskale znamke, na katerih so skušali posneti kar se da točno razne umetniške slike in kipe znamenitih mojstrov. Pri nekaterih znamkah se je namera posrečila, pri drugih pa ne. Dobro stran pa ima takšno izdajanje znamk v širjenju zanimanja za likovno umetnost, saj so tako slike, ki so bile znane le nekaj tisočem obiskovalcem muzejev prišle pod oči stotisočem, ki so morali to znamko prilepiti na pismo, ali ki so to pismo dobili. Brez dvoma jih je precej takih, ki na tako znamko niso niti pomislili, mnogo pa jih je tudi takih, ki so se ob taki znamki zamislili.

V izdajanju takih znamk prednjačijo evropske države, to pa zaradi téga ker je bila prav Evropa v preteklosti zaklad umetnosti in kulture. Danes si hočemo ogledati le nekaj takih znamk, ki so jih izdali v Evropi v zadnjih letih.

Jugoslavija je leta 1952 izdala tri znamke na čast Organizaciji združenih narodov. Na teh treh znamkah so skušali posneti kar se da točno — in v tem so tudi uspeli — detajle fresk, ki so v srednjeveških samostanih v Srbiji. Te freske so zelo znane, saj so jih v zadnjih letih prikazovali po celi Zapadni Evropi, v zadnjem času tudi v Italiji.

Italija je pred leti počastila velikega znanstvenika in umetnika Leonarda da Vinci. Njemu v čast so izdali 3 znamke. Na dveh je Leonardov avtoportret, ki je — zlasti na znamki v bakrotisku — zelo lepo reproduciran, na eni znamki pa je reprodukcija njegove slike «Skalnata devica». Te znamke spadajo med najlepše, kar jih je Italija sploh kdaj izdala.

Liechtenstein je državica med Avstrijo in Švico, ki črpa precejšen del svojih dohodkov iz prodaje znamk v inozemstvo. Zaradi tega se seveda tam trudijo, da bi bile znamke čim lepše. Vsako leto izdajo znamke v dobrodelne namene, ki so zelo posrečene reprodukcije svetovno znanih slikarjev. Slike na teh znamkah imajo zelo bogat okvir. Leta 1951 so prikazali dela slikarjev Alberta Cuypa «Prekop», Franca Halsa «Portret moža» in Jakoba van Ruysdaela «Pokrajina». Naslednjega leta pa Giovannija Savolda «Portret», Botticellija «Madonna» in Andrea del Sarto «San Giovanni». Leta 193 so izdali štiri znamke s slikami in sicer «Portret moža» neznanega avtorja, «Sv. Miklavža» od Zitbloma, «Sv. Krištofa» od Granacha in «Grofa Leonharda» od Kulmbacha.

Pravzaprav moramo pomisliti, da je več ali manj vsaka znamka neka svojevrstna umetnina na likovnem področju, ker se mora vsak slikar potruditi preden napravi nekaj dobrega. Vendar pa smemo prištevati v zbirko s tematskim naslovom «Umetniške slike na znamkah» le tiste znamke, ki nam prikazujejo dela več ali manj znanih slikarjev. Zapadna Nemčija je leta 193 izdala znamko v večbarvnem tisku, kjer je prikazana znana Leonardova slika «Gioconda». Poleg italijanskih znamk o Leonardu je ta znamka zelo posrečena.

Pretekle dni je italijanska poštna uprava dala v promet znamko za 25 lir na čast biologa Battista Grassija. Znamka je zelene barve in prikazuje portret slavljenca ter mikroskop. Znamka nima označenega imena slikarja, ki je znamko narisal.

Druga državica, ki izdaja precej znamk z reprodukcijami slik znanih umetnikov je Saar. Tu so leta 1951 reproducirali «Dobro mater» Lepiciea, «Pred gledališčem» Kampfa, «Usmiljeno sestro Brownea, «Dobrega Samaritanca» Giacoma Bassana in «Sv. Martina, ki deli plašč z revežu» od Van Dycka. Leta 1952 so izdali tri znamke s portreti dečkov in sicer «Portret grofiča Stroganoffa» od Greuzeja, fragment «Božjega pastirja» Murilla in «Portret dečka» od Georga Krausa. Leta 195 so pa reproducirali Holbeinovo «Madonno», Raffaelovo «Madonno», ki je v Sikstinski kapeli v Vatikanu in Duererjevo «Madono».

Sovjetska zveza slavi s svojimi znamkami vse mogoče pesnike, pisatelje, znanstvenike, glasbenike, slikarje, vojskovodje, tako da nam je mogoče sestaviti s sovjetskimi znamkami celo galerijo zaslužnih mož. Ko proslavljajo kakega slikarja pa tiskajo tudi znamke z reprodukcijami njegovih del. Leta 1951 so proslavili slikarja Vasnesoffa z reprodukcijo njegove znane slike «Trije junaki», leta 1953 pa slikarja V. D. Popenova z reprodukcijo slike «Moskovska pokrajina». Sovjetske znamke so zelo posrečene, ker so tiskane v več barvah.

Argentina je leta 1951 reproducirala na znamki znano Michelangelovo sliko «La Pietà».

Še bi lahko nadaljevali s tem nasim seznamom, a prostor nam tega ne dopušča. Naš načrt je bil seznaniti filateliste vsaj z nekaterimi reprodukcijami umetniških slik velikih preteklih umetnikov. Kdaj drugič pa kaj vec.

ZNANSTVENA ODPRAVA

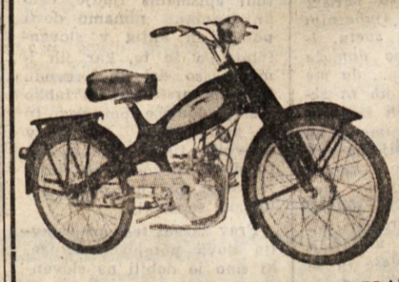
Znanstvena odprava norveškega raziskovalca Heyerdahla je prispela na Velikonočne otoke. — Slovit pomorščak «Sončnega Tikija» in njegovih 25 spremljevalcev namerava ostati na otoku štiri mesece, da bodo proučili geološki sestav zemlje in skušali zbrati nekaj ponovnih dokazov o selitvi davnih ljudstev iz Amerike v Polinezijo.

Gospa!
Krojačnica «Nika»
jamči izbran okus, originalen kroj
Vaših obleh in daje čar elegance vsej Vaši osebnosti
Trst, Ul. F. Filzi 21-I st. B - Telefon 28-748

DARILNE PAKETE:
Ilestvine, tkanine, kolesa, radio aparate, šivalne stroje in vse druge potrebščine za gospodinjstvo pošilja
Giacomo Vatovec - Succ.
TRST, Ul. Torrebianca 19 Tel. 23-587 „ 37-561

IMPEXPORT
TRST, UL. C. BATTISTI 23-I.
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE
UVAŽA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAŽA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI
TRST - Ul. Moreri 7 Telefon št 28373
v vse kraje, tudi v inozemstvo

MOTOM 48 CCM
DELFINO 160 CCM

Čudoviti motorček, ki vas pelje povsod. Prodaja na obroke do 18 mesecev. Pritikline in nadomestni deli za vse motorje, popravila
Zastopstvo „Gilera"
Moschion & Frisan
Trst Ul. Valdirivo 30 in Ul. XXX ottobre 9
tel. 23-475
Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELIA
ZNIŽANE CENE

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

«PRIMORSKI DNEVNIK» razpisuje nov nagradni mladinski natečaj za reportaže, članke in razprave s področja politike, gospodarstva, socialnih in kulturno prosvetnih vprašanj.

Poslana dela naj bodo krajšega obsega ter naj razpravljajo o konkretnih vprašanjih Trsta, Italije in o perečih svetovnih vprašanjih.

Uredništvo bo vsake štiri mesece nagradilo najboljša priobčena dela in redno honoriralo vse objavljene prispevke.

•Pravljice, pesmice in uganke za naše najmlajše•

PES VELIKAN

Živel je mož, ki je imel psa velikana. Znal je plavati po morju in je bil tolikšen, da je lahko vlačil mrože in samoroge na suho. Samoroge je natikal kar na svoje zobe sekače, da je z njimi laze plaval.

Njegov gospodar mu je prevrtal luknje v lica in potegnil skozi luknje jermene. Samo potegnil je za jermen, če je hotel obračati psa. Kadar se je odpravil s svojo ženo na pot, sta kar sedla psu na hrbet.

Mož si je že dolgo želel imeti sina. Ker ga pa ni dobil, je dal psu velikanu amulet, katerega naj bi nosilo dete. Amulet je bil grčav les in naj bi storil psa močnega in nesmrtnega.

Ko je pes nekoč pozrl človeka, je moral njegov gospodar odriniti daleč v druge kraje. In ko je tam živel, je nekega dne od daleč priveslal kajak in mož je moral hitro spraviti psa na varno, da ne bi tujca raztrgal. Vlekel ga je daleč stran v pečine in mu je pustil veliko kost, da bi jo glodal in se z njo motil.

Nekega dne pa je pes le zaduhal tujca in je pridirjal s pečin. Gospodar je njegov kajak, da bi ju pes ne ugonobil. Tako nevaren je bil.

Ker je bil torej tako velik in tako krvoločen, so ljudje zasovražili njegovega gospodarja in enkrat je prišel tujec v saneh s tremi psi, takimi, kot medvedje ,da bi pokončal psa velikana. Njegov gospodar je stopil proti sanem, pes pa za njim. Tako se je delal, kakor da ga je strah in šele, čim so tuji psi planili nadenj, jih je napadel in je vsem trem pregriznil črepinje.

Gospodar je s časom opazil, da pes velikan večkrat izgine od doma in se dlje časa klati okoli. Včasih je tudi prišel s kostjo kakšnega človeka iz notranjih krajev nazaj. Videl je, da pes napada notranjce, ker je nekoč prišel domov s človeško nogo. Da je noga človeka iz notranjih krajev, je spoznal po tem, ker je bila obuta v kosmato kožo.

Zaradi tega psa se notranjci toliko bojijo psov. Zakaj zmeraj je pes prišel kar nenadoma in jih je povlekel skozi line. Pa je kar prav, da so se notranjci začeli malo bati, ker so tako grdo navajeni ropati ljudi na samotah, zlasti pa žene, ki v megli zaidejo.

Tako je pes velikan sejal grozo in strah povsod in njegov gospodar se je moral seliti z njim iz kraja v kraj.

Zato ne vem več o psu velikanu.

Povedal Majark

HRABRA KMETICA

Živela je kmetica Jelena s sinom. Nekega dne je zvedela, da bodo v vas prišli partizani. Ko se je zjutraj pokazalo sonce, je odšla iz vasi, da bi prva srečala partizane. Prispela je do

reke in videla, da gredo preko mostu trije Nemci. Skrila se je v grmovje in zaklicala:

«Halt — Stoj! — Snemite orožje!»

Nemci so se prestrašili in položili orožje.

Jelena je pobrala puško in jo naperila vanje. «Naprej!» je zaklicala. In Nemci so šli poslušno pred njo. V vasi je prvi pritekel do nje sinček Srečko. Preiskala sta ujete Nemce in našla pri njih mnogo zapiejenih stvari. Med tem so prišli v vas tudi partizani.

«Tovariš komandant,» je dejala kmetica «izročam ti ujete Nemce. Poklanjam ti tudi tole puško, drugo si vzamem sama tretjo pa bo imel moj Srečko.»

L. B.

Ali veste...

Koliko mesa poje Eskim pri enem obroku?

Eskimi so zelo nenasitni. Ko ulove tjulenja, ga začno takoj jesti. Zgodi se, da poje Eskimec za obrok tudi do sedem kilogramov surovega mesa. To je tudi eden vzrokov, da Eskimi ne žive dolgo. Malokateri med njimi doživi petdeset let. Ženske žive sicer malo dalj, toda njih življenje tudi ni tako naporno kot življenje moških.

ARHON
Nova precizna ura švicarske znamke

Izredne cene
1. Moška in ženska ura pozlačena, s 7 rubini 7.500 lir
2. Kronograf, pozlačen . 16.000 lir
3. Avtomatična moška ura, pozlačena . . . . . 18.000 lir
4. Ženska ura okrogle ali kvadrataste oblike, 18-karatno zlato . . . . . 11.000 lir
5. Ženska ura iz 18-karatnega zlata z zlato (18 karat) zapestnico 18.000 lir
Vse ure ARHON se prodajajo s petletno garancijo
Pohitite, zahtevajte od svojega urarja uro znamke «ARHON»

IZ STATISTIČNIH PODATKOV TRGOVINSKE ZBORNICE

Zopet povečanje prometa skozi tržaško pristanišče

Pomorski promet v letošnjem oktobru je bil za 98.000 ton večji kot promet v istem mesecu lanskega leta

Tržaški pomorski promet je dosegel v oktobru 399.025 ton in s tem za 98.000 ton presegel promet v istem mesecu preteklega leta. Po statističnih podatkih trgovinske zbornice so v oktobru pripeljali v tržaško pristanišče 316.850 ton (lani v istem mesecu 220.159 ton) in odpeljali 82.175 (lani 80.857 ton) blaga.

Železniški promet je imel iste značilne črte kot pomorski, saj so v oktobru pripeljali po železnici 69.542 ton (lani 63.202 ton), medtem ko so odpeljali 208.757 ton (lani 131.722 ton); skupno so letos pripeljali po železnici 278.299 ton blaga, medtem ko so jih lani le 194.924 ton.

Podatki o prometu prvih desetih mesecev tega leta govore, da se je celokupni pomorski promet tržaškega pristanišča občutno povečal, saj je narasel z 2.911.368 ton doseženih v januarju-oktobru 1954 na 4.067.817 ton pripeljanega blaga v prvih desetih mesecih tega leta. V vseh mesecih je bila v gospodarstvu občutna težnja po povečanju obsega prepeljanega blaga, medtem ko se obseg odpeljanega blaga ni občutno povečal. Statistični podatki o prometu prvih desetih mesecev jasno dokazujejo te trditve, saj so letos pripeljali po morju 3.161.093 ton (lani 2.065.370 ton) in odpeljali 906.724 ton (lani 845.998 ton).

Podobne težnje izkazuje tudi železniški promet, ki je dosegel v letošnjih prvih desetih mesecih skupno 2.672.787 ton (lani 1.779.887 ton). Tudi tu imamo opravka z občutnim povečanjem železniških odhodov proti zaledju, ki so se dvignili z 1.098.106 ton blaga odpeljanega v januarju-oktobru preteklega leta na 1.938.269 ton, odpeljanega blaga v istem obdobju t.l. medtem ko se je obseg pripeljanega blaga dvignil za mnogo manj in je dosegel letos 734.518 ton, lani pa je znašal 685.781 ton.

IZ KOPRA

Kmetijska razstava

Danes dopoldne so v Kopru odprli pred tržnico in ribarnico razstavo kmetijskih strojev in orodja. Podpredsednik okrajne podružnice Zveze Ivan Knez je v otvoritvenem govoru poudaril njen pomen za nadaljnji razvoj kmetijstva v koprskem okraju. Po svečani otvoritvi so si navzoči ogledali izdelke mariborske tovarne kmetijskih strojev, tovarne «Zmaj» iz Zemuna, tovarne «Pobeda» iz Novega Sada in drugih tovarn. Razkazali so tudi praktično delo z motornimi škropilnicami za vinograde in sadovnjake.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Obsojen možak ki je motil nočni mir

Prva razprava na kazenskem sodišču se je včeraj začela s komemoracijo pokojnega odv. Giuseppa Prestija, občinskega svetovalca in člana tukajšnje odvetniške zbornice, ki je v starosti 76 let podlegel zavratni bolezni. O pokojniku je nekaj besed spregovoril odv. Bologna, nakar sta se tudi predsednik in tožilec poklonila njegovemu spominu.

Prvi je nato prišel na vrsto 44-letni Vittorio Tomasich iz Ul. G. Gozzi, ki ima za seboj že lepo kolekcijo obsodb za tatvine in največ zaradi pijanosti. Tudi tokrat ga je pijanost pripeljala pred sodnike, ki so ga obtožili tudi odpora do policijskega agenta in motenja nočnega miru. Mož je hotel 19. oktobra letos stopiti v ljudsko prenočišče, a neki agent upravne policije ga ni hotel pustiti naprej, predvsem zato, ker je bil umazan in tudi ranjen nad očesom. Agent ga je povabil, naj gre v bolnišnico, kjer bi mu rano izprali, a Tomasich ga ni hotel poslušati, temveč ga je porinil na stran, da bi vstopil. Ker pa se mu niti to ni posrečilo, je splezal do prvega okna in začel tuliti na ves glas. Agent upravne policije je poklical na pomoč policijo, a Tomasich je medtem že odnesel pete. Daleč pa ni odšel, ker so ga agenti v Ul. Commerciale aretirali.

Sedaj ga je sodišče spoznalo za krivega pijanosti in motenja miru ter ga obsodilo na poldrugi mesec pritvora, medtem ko ga je obtožbe odpora oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov.

* * *

Včeraj se je tudi nadaljevala razprava proti 36-letnemu Michelu Romiti iz Ul. delle Beccherie, katerega so avgusta letos obtožili pijanosti in žalitve javnega funkcionarja. Ob začetku prve razprave je njegov zagovornik, ki je izvedel, da so moža zaradi delne slabomutnosti oprostili vojaščine, zahteval, da bi ga pregledali psihiatri, kar mu je sodišče tudi ugodilo. Ker je to dejstvo odgovarjalo resnici, so moža sicer obsodili zaradi žalitve, a z znatno manjšo kanijo, kot če bi bil pri zdravi pameti: sedel bo samo 4 mesece in 4 dni, medtem ko so ga obtožbe pijanosti oprostili, ker izvršeno dejanje ni kaznivo.

Jesenski pregled bikcev!

Obveščamo zainteresirane živinorejce, da bo v decembru redni jesenski pregled za potrditev bikov.

Zakon ne dovoljuje držati nepotrebnih, nad 10 mesecev starih bikcev, če za iste ni bila vložena prošnja za potrditev. Zato morajo vsi lastniki bikcev, ki bodo v decembru stari 10 mesecev, predložiti po svoji občini, do zadnjega novembra t.l. redno prošnjo, naslovljeno na Komisijo za potrditev bikov, pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu — Ulica Ghega, štev. 6-I.

Ravnotako morajo predložiti prošnjo lastniki že potrjenih bikov, katerih potrditev poteče konec decembra.

Vsa potrebna pojasnila so na razpolago na sedežu komisije, ali telefonično na tel. 38-673.

Miklavževanje za otroke

Komisija za razvedrilo in šport Delavske zveze priredi ob praznovanju sv. Miklavža dne 4. decembra ob 9. uri dopoldne v Kinu ob morju matinejo za otroke delavcev.

Na sporedu so predvajanje barvnega filma «Peter Pan» in kratkometražnega barvnega filma o življenju medvedov «Ta neznana zemlja». Mali harmonikarji, in sicer 6-letni Robert Slama, 7-letni Gianfranco Micor, 8-letna Bruna Pečarič, 9-letni Boris Cipric, 9-letna Nadja Križnič in 14-letna Laura Baroncini bodo zaigrali nekaj napevov. Mala Mara Debeljak pa bo igrala na klavir in deklamirala nekaj verzov. Vse otroke bodo razveselili z malim darom.

Izpitni natečaji za davkarje

Tržaška prefektura je razpisala natečaj za davkarje. Kandidati morajo biti stalno bivajoči na Tržaškem in morajo imeti diplomo srednje šole. Prošnje na kolkovanem papirju 100 lir je treba nasloviti na prefekturo, soba 49 do 20. decembra 1955, opremljene z običajnimi dokumenti. Hkrati s prošnjo je treba poslati prefekturi 500 lir za izpitno takso. Informacije se dobe pri občinskih tajništvih ali na prefekturi, soba št. 49.

Dopisi s podeželja

OPČINE

Pretekli četrtek smo na Opčinah pokopali Antonijo Hrovatin roj. Sosič, ki je po daljši bolezni v 82. letu starosti za vedno zatisnila oči. Pogreba so se udeležile vse slovenske Opčine, saj je bila pokojnica priljubljena med vsemi domačini, ki so jo cenili in spoštovali.

Mati Tenkačka, kot so ji pravili ljudje, je bila zavedna Slovenka. Udejstvovala se je še pri «Besedi» in od starejših se morda kdo še spomni, ko je na Gorjupovem dvorišču ob neki prireditvi zaplesala prvo kolo. Vso družino je vzgojila v narodnem duhu in ko se je začela narodnoosvobodilna borba, je bila hiša matere Tenkačke ena izmed onih, od koder so vodile niti k partizanom. Po osvoboditvi je kljub svoji starosti neutrudno spremljala potek dogodkov in tudi sama poprijela, kjer je bilo treba. Še ko je imela 73 let, je nastopila kot igralka v igri «Zelena vrvica», kar pač najlepše dokazuje njeno življenjsko silo, zdrav duh v zdravem telesu.

Kljub visoki starosti, ki jo je dosegla, je smrt matere Tenkačke globoko odjeknila na Opčinah. Z njo so domačini izgubili ne toliko človeka kot poosebljeni simbol starih časov, časov trdega dela in borbe za obstoj, časov kljubovanja in odpora pa tudi časov, v katerih ni nikoli zamrla vera v boljšo bodočnost. Zato so mati Tenkačka ostala vsem v trajnem spominu, ki bo ostal živ še poznim rodovom.

Naj ji bo lahka domača openska zemljica! Žalujočim sorodnikom naše najgljobljе sožalje!

NABREŽINA

Hiralnice so vedno večja socialna potreba. Nekoč je vsaka kmečka hiša skrbela za onemogle, danes so se razmere spremenile in množijo se proletarci, ki nimajo kamor bi na starost postavili svojo glavo. Kakršnokoli je bilo njihovo življenje, skupnost je dolžna, da jim olajša večerne dni njihovega življenja. Za to so domovi onemoglih ali hiralnice. Tudi naša občina se je odločila, da zgradi takšen dom. Kot smo izvedeli, so se občinski možje sporazumeli za zemljišče ob električni centrali, kjer naj bi imeli beteżniki čim večje obzorje čez kopno in morje. Za dom je namenjenih 40 milijonov.

Iz kamna izklesan napis «Cava romana», ladja na levi strani, volkulja z dvojčkoma Romulom in Remom, to je nov obok pri vhodu k delavnicam tega podjetja, ki hoče prostor čimbolj olepšati. Sploh je to podjetje zelo aktivno in ima — kot smo že omenili — velike in, kot kaže, monopolistične načrte. Kot je že prešlo v sklop tega obrata podjetje SMAT «kamnoseška družba Nabrežina-Trst», tako se bo brzčas prej ali kasneje z nekaj izjemami zgodilo z ostalimi nabrežinskimi podjetji.

Nova cesta Italstrada je že postala preozka. Širijo jo za tri metre. Tudi dela na novem cestnem traku slivenski mostželezniška proga nazorno kažejo, kako se morajo še tako uporne skale naglo umakniti stroju in dinamitu. Tako bi se hotelo mnogim našim senožetim. A to spada v zasebni interes skrbnih delovnih ljudi, ki naj se sami brigajo za utrditev svojega gospodarskega obstoja! Žal pa jih ni, ki bi se za to zanimali.

SLIVNO

Kot pred tričetrt stoletja, ko je kamnoseška obrt zelo cvetela, je tudi danes lov za industrijskim kamnom. Podjetniki bi najraje odprli ves tukajšnji Kras, da bi se prepričali kje bi bilo treba postaviti stroje za uspešno izkoriščanje bogatih ležišč tega dragocenega kamna. Tudi na našem katastru se že nekaj časa uspešno uveljevlja par podjetij. Radi bi iztaknili dekorativni marmor, ki se tako odlično proda. Želimo njima in drugim kamnolomom srečo, ki naj bi jo v večji meri delili z delavstvom.

O Martinovem smo tudi mi pokušali svoj vinski pridelek. Če nas ni posebno zadovoljila količina, pa nas zadovoljuje kakovost, čeprav ni bilo vreme posebno ugodno. Zahvaliti se imamo za to naši ugodni legi. Kdor je svoj pridelek pravilno vkletil, ima dobro kapljo.

Ajda je naš star in zelo cenjen pridelek. Nekoč so pekli ajdov kruh ali pa primešali pšenično-koruzni mešanici nekaj ajdove moke. Kruh je bil izredno okusen in tečen. Okusi so se močno spremenili in namesto domače nam strežе pekovska peč. Zato ajdovo moko zamenjamo, ali pa nam cela ali grobo zmleta ajda služi za krmo kokošim, prašičem in govedu. Za dober pridelek ajde je treba ob setvi gnojiti z mešanim umetnim gnojilom, oziroma, če smo prejšnjemu pridelku pognojili s hlevskim gnojem vsaj s fosfatnim gnojilom (superfosfatom). Že naši očanci so po izkušnji dognali, da zaleže ena jesenska pest (semena) za tri pomladanske. Se je čas za ozimno setev žita.

VRH

Mnogo lepše in prijetneje je v naši vasi, odkar imamo napeljano električno razsvetljavo. Zvečer lahko pozno v noč opravljamo razna dela, obenem pa si lahko podrobneje prečitamo časopise, ki nas opozarjajo na razne dogodke doma in po svetu. V mnogih družinah so si kupili tudi radio, da jih posebno sedaj v dolgih zimskih večerih prijetno zabava. V eni izmed gostiln pa so namestili tudi televizijski aparat in v sobotah in nedeljah ne manjka radovednežev, ki se gnetejo okoli in sledijo prikazovanju raznih kulturnih in športnih prireditev.

Kljub tej «modernizaciji» pa naši mladeniči in fantje niso opustili zborovskega petja. Dvakrat tedensko se pod vodstvom znanega pevovodje Emila Komela pridno vadijo in pripravljajo za skorajšnji javni nastop. Nastopili bodo s celovečernim programom skupno z moškim zborom iz Poljan in Dola in pa z moškim in mešanim zborom iz Sovodenj.

ŠEMPOLAJ

Naše električne žarnice so sila muhaste in rade odpovedo, najsi bo posamezno ali pa skupno. Zgodilo se je, da smo bili nekaj tednov brez luči. Upamo, da se to ne bo več ponovilo. Vaščani se pritožujejo, da jim žarnica ob spomeniku (na Legišovem hlevu) ne služi, ker je obrnjena proti jugu. Obrniti bi jo bilo treba proti vzhodu, da bi svetila na gornjo pot (proti trgovini).

Neki list je poročal o našem vinskem pridelku: da se je letos prav dobro obnesel, čeprav je manjši od lanskega; je pa zato boljši. Dopisnik pravi, da je to glavni vir dohodkov naših kmetovalcev. Kdor ne pozna naših razmer, si misli, da Šempolajci čvrsto kmetujejo oziroma vinarijo. Resnica pa je povsem obratna. Od 46 družin kmetuje le okrog ena četrtina; razen enega so vsi polkmetje, torej odvisni od zaslužka. Vinski pridelek doseže kakih 100 hl. Vas je torej sproletarizirana. Je pa res, da so dani tudi pri nas pogoji za donosno kmetovanje, a za to bi bilo treba mnogo več pridnih in umnih rok, ki bi imele razumevanje, smisel in ljubezen za to udejstvovanje in bi znale pravilno izkoristiti vsako ped svoje zemlje. Takih nasvetov pa naša mladina ne posluša. Naše prosvetno društvo bi storilo dobro delo, če bi se zavzelo za ustrezna predavanja v zimskih večerih.

Novemu zakonskemu paru: Ivanu Plesničarju in Lidiji Rebula želimo na novi življenjski poti srečo in zdravje!

PROSEK

Na zadnjem kmečkem sestanku smo slišali, vprašali in zvedeli o tem in onem, kar zanima naš stan in poklic. Po sestanku sem zlasti razmišljal o vprašanju preusmeritve kmetovanja. To je res skrajno potrebno, sicer nas bo čas s svojimi zahtevami pogoltnil. A kdo naj ga preusmerja? Starejši ga ne bodo. To bi bila naloga naraščaja, ki naj prevzame kmečko dediščino. A ta gleda na ta kapital povsem drugače kot to zahteva previdna in pametna borba za gospodarski obstoj. Mladina vidi v delu na zemlji le muko, žrtve in zastonjkarstvo. Seveda je ta njena sodba napačna in škodljiva, a krivda za to pade v prvi vrsti na one, ki nas «regirajo», bolje rečeno, ki nas zapostavljajo in so za naše koristi slepi in gluhi. Tudi naša mladina bi se z vnemo lotila zemljedelstva, če bi se za to primerno izobrazila. Oblast se zanima za prekvalifikacijo delavstva, ne pade pa ji v glavo, da bi skušala ublažiti brezposelnost s čim bolje organiziranimi kmetijskimi tečaji, ki naj bi mladini nudili čim popolnejši strokovni pouk. Čemu imamo oddelek za kmetijstvo, čemu kmetijsko nadzorništvo, če pa nas prav nič ne upoštevata?! Imamo vtis, kot bi bilo večje strokovno znanje in večja povezava z zemljo nezaželeno. Se upamo, da se bo to vprašanje končno le rešilo v naše in splošno dobro.

Mladinec

DOBERDOB

Občinski svet se bo v vlogi komisije za dodelitev družinskega davka sestal v kratkem. Imel bo precej dela, ker so prav na račun dela prejšnje komisije bile številne kritike. Zaradi tega je bilo na eni izmed zadnjih sej občinskega sveta tudi sklenjeno, da bo odslej naprej sestavljal davčno komisijo celoten občinski svet; za predsednika komisije pa je bil izvoljen svetovalec Jožef Jarc.

Doberdobske žene sprašujejo kaj je z otroškim vrtcem, ki naj bi po nekaterih predlogih imel prostore v bivši orožniški vojašnici. Doslej se občina še ni izrekla. Zanj bi bilo potrebno precej denarja, ki ga sedaj ni na razpolago. Seveda bi bilo hvale vredno, da bi tudi v Doberdobu, kot je že v Sovodnjah, Pevmi itd., zgradili otroški vrtec kamor bi zahajali doberdobski in poljanski malčki. Vendar je sedaj prva na vrsti gradnja nove osnovne šole v Jamljah, ki jo prebivalci te vasi že dolga leta zaman prosijo. Letos se bodo njih otroci še vedno morali stiskati v starem in zanemarjenem poslopju; upamo pa, da bo drugo jesen v Jamljah otvoritev novega šolskega prostora, ki bo v ponos vasi in občini.

TVRDKA
KNEZ WALTER
NABREŽINA
vam nudi:
Sivalne stroje Singer
Radioaparate Philips
Kolesa Legnano - Wolsit in druga
Prvovrstne štedilnike, motorje in motorna kolesa ter nadomestne dele
Dalje sprejema naročila in odpošilja omenjene predmete kot darila za Jugoslavijo po znižanih cenah
INFORMACIJE telefon 22 523

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
FRANC LIPOVEC
Vsakovrstni prevozi
z osebnimi luksuznimi avtomobili Fiat 1400 za birmo, obhajilo, poroko, krst itd.
GARAŽA:
Ul. Timeus 4, tel. 90-296
STANOVANJE:
Ul. F. Severo 6, tel 33-113

S SESTANKA KMEČKE ZVEZE V DOLINI

Razvoj zahteva preusmeritev kmetijstva

Treba je preiti k intenzivnemu obdelovanju zemlje in h gojitvi tistih kultur, ki jih bo razvoj mesta vedno več potreboval

Na sestanku Kmečke zveze, ki je bil v Dolini pred dobrim tednom, so razpravljali tudi o preusmeritvi kmetijstva, o intenzivnem obdelovanju zemlje in o kulturah, na katere bi morali misliti, glede na sedanje pogoje in na razvoj teh krajev. Dejstvo je, da se kmetijstvo pri nas krči; mesto se širi prav v tej smeri proti Domju, Zavljam in naprej, ker je tu nač najbolj primeren kraj, v bližini industrijskega pristanišča in prometnih žil. Dolinsko področje bo zaradi tega postalo vedno bolj zanimivo. Mesto se širi in požira vrtove v predmestju, mandrijerje spodriva in bo spodrivalo vedno bolj tudi kmete. Kmetje v dolinskem področju morajo paziti, da jih ne bo spodrivalo vedno bolj v ozadje — na grižo. Paziti morajo, da se ne bo zgodilo z njimi,kot pred leti s tistimi kmeti iz Lonjerja, ki so imeli svoja posestva tam, kjer je zdaj središče mesta. Tega se moramo predvsem zavedati, braniti se moramo na primeren način in se vedno bolj navezati na svojo zemljo. Če se mesto širi, tudi potrebuje več zelenjave in razne povrtnine, tu pa so vsi pogoji, da to področje postane velik vrt.

Kaj to pomeni? Jasno je, da kmet, ki bi ostal pri starem, ne bo mogel obstati, propadel bo in bo pod silo razmer, kos za kosom, prodajal svojo posest. In prav na tem področju bo večja nevarnost, ker bo tudi večji pritisk in več vab. Kaj napraviti? Poskrbeti moramo, da nam bo zemlja dala čimveč, da bomo imeli take pridelke, ki jih bomo najlaže prodali in za nje čimveč dobili. To je bistvenega pomena. Če bomo začeli in nadaljevali po tej poti, se nam ni bati, kaj bo jutri in bomo razširitev mesta obrnili v našo korist.

Ne bomo se tu spuščali v podrobnosti. Predvsem je potrebno, da kmetje zlasti v dolinskem področju začnejo na to misliti, da se pogovorijo s kmetijskimi strokovnjaki in s kmeti, odnosno vrtnarji, ki se na stvar razumejo. Da pa ne bo ostalo samo pri besedah in lepih načrtih, naj začnejo z dobro voljo in zapanjem v svoje sile. Toliko se govori in piše, da moramo zaradi splošnega razvoja preusmeriti naše kmetijstvo, da moramo začeti z intenzivnim obdelovanjem zemlje; razumen kmet to priznava, končno pa je le treba enkrat prijeti vraga za roge in začeti, da bomo namesto repe pobirali radič, špinačo, zgodnji grah itd., da bomo delali s stroji, da bomo namakali njive in grede, da bo kmečko delo priljubljeno tudi naši mladini, da bomo ponosni na svoj poklic in da bomo dostojno živeli od svojega dela na lastni zemlji. Do tega mora priti.

DEVIN

23. t. m. smo spremljali v splošnem žalovanju k trajnemu počitku Marijo Cocetto, rojeno Knez iz Devina.

Pokojnica je bila rojena v Srpenici pri Kobaridu pred 62 leti in je službovala v naši občini kot babica okoli 30 let.

Njena nagla smrt je ganila vso našo okolico, kjer je pokojnica imela veliko znancev in prijateljev.

Bila je v svoji veliki zavednosti zgled slovenske žene in v službi ni bila samo babica, ampak tudi mati pomočnica siromašnih porodnic pri čemer ni poznala in delala narodnostnih razlik. Zaradi svojega lepega značaja je bila povsod priljubljena.

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

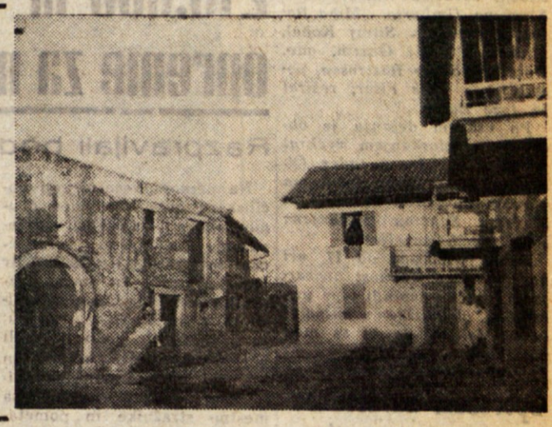
Motivi iz Mavhinj

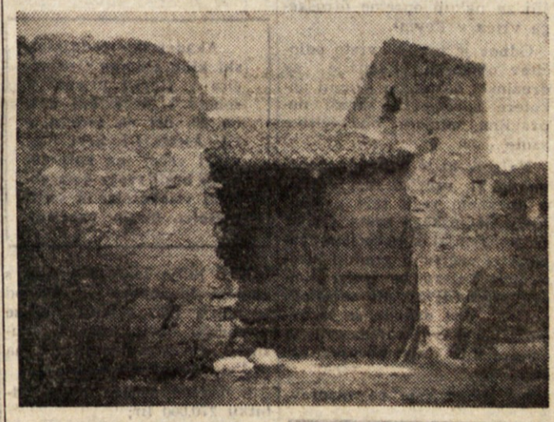
Sredi Krasa, blizu jugoslovanske meje in nekoliko vstran od prometnega vrveža, so Mavhinje, prijazna vas, ki spada pod nabrežinsko občino, ima 56 hiš in šteje približno 300 prebivalcev. Domačini se v glavnem ukvarjajo s kmetijstvom, živinorejo, vinogradništvom in poljedelstvom, nekateri pa so zaposleni pri raznih delih v Trstu, v Nabrežini in v Tržiču.

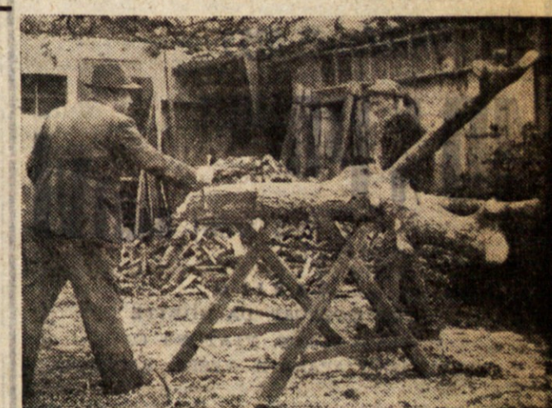
Od glavne ceste Trst-Tržič se odcepi pred Sesljanom pot, ki skozi Vižovlje pelje v Mavhinje. Pri Vižovljah so zdaj v teku dela za nov del avtoceste, ki jo bodo speljali tod. Za pot v Mavhinje bodo verjetno napravili most.

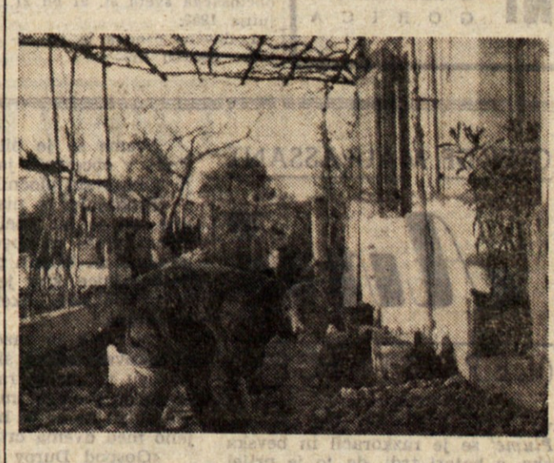
Kakor več drugih okoliških vasi, so Nemci 16. avgusta 1944 zažgali tudi Mavhinje, ki so bile skoraj uničene in hudo prizadete. Po vojni se je obnova vasi vlekla na dolgo. Najprej so obnovili stanovanjske hiše, nato pa gospodarska poslopja, a ne še vsa.

Tu pa tam se še vidijo razvaline, priče vojnih strahot. Zaradi nedokončane obnove gospodarskih poslopij so kmetje še vedno prizadeti, ker se jim v takih prostorih, ki so jih sami za silo popravili, kvari pridelek.

Mrzla burja piha; zima je tu. Po vasi ni skoraj žive duše, na dvoriščih pa poje žaga. Hudo je, če ob pravem času ni drv v hiši, zato se je treba pripraviti na zimo dokler je še čas.

Ker ni zdaj več toliko dela na polju in v vinogradih, je treba napraviti to pa ono doma. Eni pripravljajo drva, drugi popravljajo orodje, ta vaščan pa urejuje dvorišče pred hišo, da bo lepše, manj prahu in blata.

Njim pa ni treba še skrbeti za delo, za drva itd. za to skrbijo njihovi starši; za njihovo razvedrilo in da se bodo nekaj naučili pa skrbi vzgojiteljica v otroškem vrtcu.

To je skupina otrok iz Cerovelj, ki obiskujejo otroški vrtec v Mavhinjah. Vzgojiteljica jih spremlja do avtobusa, ki jih bo odpeljal domov.

Ali poznate vrednost komposta?

Ali poznate vrednost komposta?

Mi smo res zelo bogati, ker tako razmetujemo. Enkrat, dvakrat, trikrat more biti to malenkost, ki ne pomeni nobene vrednosti. A če se to ponavlja iz dneva v dan, iz leta v leto, je to nekaj drugega in se ta malenkost spremeni v pomembnost. In tako se dogaja na naših kmečkih gospodarstvih in delavskih domovih, kjer imajo gospodinje svojo važno in večkrat celo vodilno in odločilno besedo. Desettisočake bi mogli prihraniti — one desettisočake, ki so in bodo vedno bolj dragi. V mislih imamo one odpadke, ki gredo neprenehoma po zlu, a jih je zemlja, zlasti vrt tako lačna.

Neje gospodarji — tudi gospodinje naj si temeljito zapomnijo, da je treba zemlji, vrtni še posebe, sprstenine organskih snovi. Zaklade črne sprstenine (humusa) pa si napravljamo v kupih mešanice ali komposta. Vzorno urejeno kompostišče je dragocen zaklad, je fabrika, ki proizvaja najboljšo hrano rastlinam, kompost pa vsebuje hranilne snovi v takšni obliki, da jih rastlina z lahkoto vsrkuje, ima pa še to veliko prednost, da učinkuje dolgo časa in ni preostro gnojilo. Neki napredni okoliški vrtnar je rekel: «Brez komposta bi ne mogel uspešno vrtnariti». To seveda ne velja le za poklicnega vrtnarja, ampak prav tako toliko tudi za kmečke in delavske gospodinje, ki si prizadevajo spraviti z vrta čim več.

Kaj pa je kompost?

Polno je odpadkov iz kuhinje, z vrta, dvorišča in ostalega gospodarstva, ki morejo na posebnem kupu strohneti v humus, se pravi v črno sprstenino, ki je vrtni — in tudi vsaki zemlji — dragocena snov. Iz hiše dobimo pepel, prah, dlako, drobovino, ostanke apna in zidne malte i. dr., z vrta listje, plevel, fižolovko itd., z dvorišča in ceste blato, hrošče, gosenice, kokošje blato t.e. Ne spadajo pa na kompost plevel s semenom in bolne rastline. Kar je okuženo z rjo, plesnobo, z ušmi itd., moramo sežgati. Kar se počasi razkraja (dlaka, rogovina, dračje i. e.), naj razpada na posebnem kupu. Krompirjevka, šparglјevka in štori kupusnic, kravji gnoj, travna ruša daje na posebnem kupu komposta izvrstno sprstenino, ki prija zlasti kumaram. Zagovina (lesnina) in ostružki imajo malo redilnih snovi in se počasi razkrajajo. Premogov pepel ne spada na kompostišče, ker vsebuje mnogo žveplene kisline.

Takšen kup mešanice premešamo in zlagamo v kup, ki naj bo visok 1—1 in pol m. Če mogoče, naj bodo kompostišča iz steptane gline (ilovičimo. Dobro je, če damo med posamezne plasti tanjšo plast zemlje, za hitrejše razkrajanje mešanice pa potrosimo ce), ki ne propušča. Vsako preveč rahlo plast dobro stlamed mešanico prah žganega apna, a v zelo majhni količini. Skrbimo za dovoljno vlago s polivanjem z vodo, kasneje s pomijami in večkrat tudi s straniščnikom. Straniščnika ne smemo dodajati obenem z apnom, ker bi to izrinilo iz njega dušik. Kompostišče zavarujemo pred soncem in vetrom.

Kompost, ki se razkraja, ne sme gniti, ampak mora trohneti. Zato ne smemo komposta nalagati v globoke jame. Tukaj se tvorijo razne škodljive kisline, ker ni dovolj zraka, je preveč vlage (zato snov gnije) in premalo toplote. Zaradi tega tudi ne smemo nalagati na kompostni kup mokre trave v debelih plasteh, ker bi tako gnila in izgubila mnogo redilnih snovi; travo je torej treba mešati z drugimi odpadki in z zemljo.

V ostrem mrazu pustimo kompost na miru, da ne kvarimo bakterij. Sicer pa premečemo kup vsake 3—4 mesece od vrha do tal. Tako pride na vrh morebitno seme plevela, ki takoj vzkali in ga lahko zatremo. Če kompostni kup pravilno negujemo in dobro prepereva, se začne naglo usedati in se v njem pojavijo gliste (deževniki) — ta prvi kulturni delavec, ki spreminja (prebavlja) trohnele odpadke v črno sprstenino. V 1 in pol do 2 letih je pravilno predelan kompost zrel. Tedaj ga tudi presejemo.

Priporočljivo je dadati kompostu apneni dušik, ki ga obogati z važno hranino (dušikom) in tudi pospeši zorenje. Na vsaki kub. m komposta potrosimo okrog 5 kg tega gnojila, ki ga pomešamo med plasti. Plast stlačimo in namočimo, da se kup hitreje segreje. To gnojilo tudi zatira zalege mrčesa, ki se le prerada skriva v kompostnem kupu.

Če upoštevamo, da je naša zemlja že davno izropana organskih (rastlinskih in živalskih) snovi in so prav zaradi tega pridelki z njive, iz vinograda, s travnika in z vrta tako pičli, da nam mora večkrat miniti veselje do obdelovanja zemlje, tedaj si bomo brez obotavljanja pripravili čimveč tega dragocenega naravnega gnoja. Materiala zanj je polno in poceni, trud pa bo odlično nagrajen.

AVTOGARAŽA „Roiano"
TRST - ROJAN — Ul. MORERI ŠT. 7 — TEL. 35-608
privatno tel. 27-240 — (Zadnja postaja filobusa št. 5)
Prostori za parkiranje avtomobilov in motornih koles — Odprto tudi ponoči —
Prevoz potnikov z osebnimi avtomobili na vs kraje, tudi v inozemstvo

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

DOLGOLETNO HREPENENJE SE JE URESNIČILO

Prvo gostovanje SNG v prosvetni dvorani v Gorici

Na sporedu je bila De Filippova tragedijanka „Filumena Marturano" - Danes ob 17. uri ponovitev

S sinočnjo uprizoritvijo «Filumene Marturano» se je uresničilo hrepenenje goriških Slovencev, da bi SNG iz Trsta prišlo gostovat tudi v Gorico. To je v prvi vrsti omogočilo prizadevanje prosvetnih krogov, ki so uspešno premagali vse ovire in uredili v mestnem središču dvorano, ki v vsakem pogledu zadostuje našim kulturnim potrebam.

Za De Filippovo tragedijanko «Filumena Marturano» je med ljubitelji gledališke umetnosti vladalo veliko zanimanje, kar je potrdila velika udeležba ljudi ter njihova prisrčnost, s katero so sprejeli gostujoči ansombel.

Izvajanje je gledalce skozi vsa tri dejanja izredno pritegovalo. Zlasti učinkovito je bilo tretje dejanje, ko mati razodene svojim otrokom krvne vezi, za katere otroci, kljub temu, da so bili odrasli, niso vedeli.

Igrali so: Filumena Marturano - Ema Starčeva, Domenico Soriano - Modest Sancin, Alfredo Amoroso - Rado Nakrst, Rosalia Solimeno - Leli Nakrstova, Diana - Zlata Rodoškova, sobarica Lucia - Tea Starčeva, Umberto - Miha Baloh, Riccardo - Silvij Kobal, Michele - Julij Guštin, odv. Nocella - Stane Raztresen, postrežnik - Jože Fišer; režiral je Jože Babič.

Po vsakem dejanju je občinstvo s ploskanjem večkrat priklicalo igralce na oder. Ob zaključku sta bila nosilcema glavnih vlog Emi Starčevi in Modestu Sancinu poklonjena šopa rdečih nageljnov.

Danes popoldne ob 17. uri bo ponovitev. Javnost opozarjamo, naj ne zamudi lepe priložnosti, gledališkemu ansamblu pa želimo, da bi se med nami dobro počutil.

Sporazum za ureditev plačevanja tarif

Notranja komisija CRDA je objavila sporočilo, v katerem pravi, da je bil 18. novembra sklenjen med ravnateljstvom CRDA ter predstavniki sindikalnih organizacij FIOM, UIL in CISL sporazum, v katerem je rečeno, da so za sindikalne organizacije tarife za plačevanje norm urejene, medtem ko ravnateljstvo meni, da z načelnega stališča zanj to vprašanje ni urejeno. Zaradi tega sta se obe strani sporazumeli, da bo ravnateljstvo do 31. marca 1956 sporočilo notranji komisiji, katere spremembe namerava napraviti.

Pogajanja za rešitev vprašanja se ne smejo zavleči več kot 15 dni po objavi sporazuma. Po 31. marcu 1956, v primeru, da ne pride do pogajanj, se bodo smatrale tarife za urejene, razen tarif, o katerih se je pričel postopek pred potekom roka.

Akordnim delavcem bo božična nagrada (200 ur) izplačana na podlagi povprečnega dela.

KINO

CORSO. 14.00: «Zelen ogenj», S. Granger in G. Kelly v cinemascopu.
VERDI. 14.00: «French cancan», J. Gabin, v barvah.
CENTRALE. 15.00: «Lady Godiva», M. O'Hara in G. Nader.
VITTORIA. 16.30: «Pekel je v Dien-Bien-Fuju», J. Sernas.
MODERNO. 17.00: «Topkid divji junak», B. Johnson.

V OBNOVLJENI PROSVETNI DVORANI

na Korzu Verdi štev. 1 (bivši Zlati pajek)

DANES 27. t. m. ob **17. uri** gostovalo

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE IZ TRSTA

z igro

«FILUMENA MARTURANO»

Edoarda De Filippa
Prevedel L. Cigoj

V vlogi Filumene nastopa Starčeva, v vlogi Rozalije pa Leli Nakrstova.

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni.

Včeraj v Gorici 4,8 pod ničlo

Včeraj je bil nedvomno najhladnejši dan letošnje jeseni: na goriškem letališču so izmeriti temperaturo, ki je bila ob 5,30 zjutraj 4,8 stopinj pod ničlo. Zjutraj je bilo torej pošteno mraz. Okusili so ga tisti, ki so morali zgodaj po opravkih. Vetra sicer ni bilo, vendar je tihi mraz prav tako zlezel v kosti. Marsikdo si je grel ušesa.

Voda v posodah na prostem je zmrznila. Led je bil debel približno en centimeter in se ni otajal, če je bila posoda na osojni strani. Lahko rečemo, da smo imeli pravo srečo, da ni bilo tako hude burje, kot je pihala prejšnje dni.

Padec delavca v podgorski predilnici

V podgorski predilnici se je včeraj popoldne ponesrečil 22-letni Bruno Kodermac iz Podgore, Ul. IV. novembra št. 4. Mladenič, ki je zaposlen v predilnici, je okrog 15. ure med delom padel z lestve ter si rahlo pretresel možgane in se opraskal po obrazu. Rešilni avto ga je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu obvezali poškodbe. Ozdravel bo v nekaj dneh.

V TOREK 29. NOVEMBRA SEJA MESTNEGA OBČINSKEGA SVETA

210.000 lir bodo potrošili za nakup opreme za novi otroški vrtec v Pevmi

Razpravljali bodo o družinskem davku za l. 1956

Na petkovi večerni seji občinskega odbora so med drugim odobrili izplačilo vzdrževalnine nekaterim bolnišnicam za 1,500.000 lir; 290.000 lir bodo potrošili za javno razsvetljavo v Ul. Castello antico in v Sv. Roku v Ločniku; za 3,500.000 lir bodo nakupili gorivo za gretje uradov in šol med letošnjo zimo, nakupili bodo zimske obleke za mestne stražnike in pometače, 210.000 lir pa bodo potrošili za nakup opreme otroškega vrtca v Pevmi.

Odbor je proučil vrsto odločitev občinske komisije za družinski davek ter sklenil nekatere spremeniti zaradi nepravilne odmere obdavčljive vsote.

Na seji, ki je trajala približno do 21. ure, so razpravljali o dnevnem redu seje prihodnjega občinskega sveta. Odbor se je strinjal s poročilom župana o načrtu o gradnji sirotišnice, katero bo treba čimprej zgraditi saradi socialnih potreb. Med drugim se je občinski svet večkrat izjavil za čimprejšnje uresničenje načrta.

Na koncu seje so razpravljali o proračunu za prihodnje leto, ki naj bi bil za razliko od prejšnjih računov manj pasiven.

V zvezi z družinskim davkom se bodo morali občinski svetovalci na seji v torek izjaviti glede odborovega predloga, ki predvideva nekatere spremembe kriterijev za plačevanje družinskega davka. Predlog odbora se sklicuje na okrožnico št. 12198 goriške prefekture, katere odbor je na seji 6. julija letos v skladu s členom 30 zakona št. 703 od 2. junija 1952 sklenil, naj se v goriški občini odmeri družinski davek za leto 1956 na podlagi sledečih določil:

1. davčna osnova je po odbitku 270.000 lir;

2. odbitki za družinske člane: za vsakega družinskega člana (izvzemši družinskega poglavarja) se odbije še 27.000 lir odnosno 5 odstotkov od celokupnih dohodkov, kadar to ne presega 50.000 lir na osebo;

3. zmanjšanje stalnih dohodkov: priporoča se znižanje čistega ugotovljenega dohodka za 50 odstotkov od oproščene vsote ter morebitni odteglјaj na račun družinskih članov.

S sklepom št. 511 od 27. julija 1955 je s privolitvijo občinskega sveta odbor sklenil zahtevati od goriške prefekture, naj pregledujo razloge, s katerimi so dovolili 240.000 lir za vsoto, ki ni obdavčena pri plačevanju družinskega davka 1955 ter odobrijo sklep občinskega sveta št. 91 od 21. julija 1953:

1. davčna osnova je po odbitku 240.000 lir;

2. odbitki za vsakega družinskega člana znašajo dvajsetino umazanega dohodka za vsako osebo, če vsota ne preseže za vsako osebo 50.000 lir, ali se jo poveča za 1 desetino za vsakega družinskega člana;

3. dohodki od dela: zmanjšanje za 50 odstotkov stalnih dohodkov do 720.000 lir, zmanjšanje za 20 odstotkov za dohodke med 720.000 in 960.000 lir, nobenega znižanja za dohodke nad 960.000 lir.

Odbor prefekture je 24. avgusta letos odobril sklep, s katerim se od davčne osnove odbije 240.000 lir ter odbitek v višini 1 dvajsetine od čistega dohodka neobdavčljive vsote za vsakega družinskega člana razen družinskega poglavarja.

Akademsko-srednješolski klub «Simon Gregorčič» v Gorici priredi v soboto 3. decembra t. l. ob 20. uri na sedežu v Ul. Ascoli 1-I. prvi literarni večer, na katerem bodo brali svoja dela goriški visokošolci in srednješolci. Toplo vabljeni.

Vozni red avtobusa v Pevmo

Mestni avtobus št. 8, ki vozi na progi Ul. IX. avgusta - Pevma, bo začenši v nedeljo 27. t. m. vozil po novem voznem redu. Proga bo sledeča: Ul. IX. avgusta - Korzo Italia - Korzo Verdi - Ul. Oberdan - Travnik - Ul. Carducci - S. Pellico - Orzoni - Don Bosco - Drevored XX. septembra - Pevma.

Vozni red ob delavnikih: odhod iz Ul. IX. avgusta: 7.18, 8*, 9.30, 12.40, 14*, 15, 16, 17.20*; odhod iz Pevme: 7.30*, 8.30, 10, 13.15*, 14.30, 15.30, 16.30, 18. Ob praznikih: odhod iz Ul. IX. avgusta: 14*, 15, 16, 17.20*, 18.30, 19.15, 20*; odhod iz Pevme: 14.30, 15.30, 16.30, 18, 18.50, 19.30, 20.30.

Pri vožnjah zaznamovanih z zvezdico bo avtobus odpeljal z južnega kolodvora cez Sv. Rok.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Mantovan, Korzo Verdi 17 - tel. 28-79; od 8. do 12.30 pa je dežurna lekarna S. Giusto, Korzo Italia 102 - tel. 31-52.

Sv. Miklavž 1955

10% POPUST na vsej OBUTVI

DARILO
TER MOŽNOST, DA DOBITE
FIAT 1100/103, FIAT 500 C,
TELEVIZIJSKE APARATE, VESPE, RADIO itd.

M. PETEANI KORZO VERDI 21 GORICA

ŠPORTNI DNEVNIK

Prvi dve prijavi za nogometni turnir srednješolcev

Pred dnevi smo na tem mestu objavili poziv tov. S. N., ki se je zavzel za organiziranje nogometnega turnirja med srednješolci. Na poziv, naj pošljejo dijaki svoja mnenja ali pa že kar imena igralcev na naše uredništvo, sta se že odzvali dve šoli: Klasična gimnazija in Višja realna gimnazija. S Klasične so poslali imena svojega moštva in petih rezervnih igralcev, z Višje realne pa je prišlo 24 imen; na tej šoli nameravajo namreč nastopiti z dvema moštvoma. V svojem dopisu sporočajo s Klasične gimnazije, da pričakujejo čimprej nadaljnjih novic o organizaciji tega turnirja, z obeh šol pa še izražajo upanje, da se bo turnir lahko čimprej pričel.

Želimo, da bi organizatorjem njih namera zares uspela.

OB 13. URI V BUDIMPEŠTI IN OB 14,30 V LIVORNU

Italija z dvema moštvoma v borbi z najboljšimi evropskimi nogometaši

Radijski prenos tekme v Budimpešti se bo pričel ob 12,45

MADŽARSKA A

Farago
Buzanszki — Szojka — Lantos
Bozsik — Kotasz
Kocsis — Puskas
Raduly — Tichy — Czibor
Bassetto — Virgili — Boniperti
Pivatelli — Montico
Segato — Bearzot
Cervato — Ferrario — Magnini
Viola

ITALIJA A

Sodnik: Latišev (SZ) — Začetek ob 13. uri.

Rezerve: Madžarska A: Kamarad, Kovacs III, Ferendi, Toth II, Ozosz, Teleki.
Italija A: Buffon, Comaschi, Giuliano, Vivolo.

ITALIJA B

Lovati
Farina — Bernasconi — Pavinato
Chiappella — Magli
Burini — Tortul
Antoniotti — Galli — Gratton
Fenyvesi — Hidegkuti — Sandor
Vilezsauf — Csordas
Dekany — Dalnoki
Borzsei — Szabo — Dudas
Ilkui

MADŽARSKA B

Sodnik: Schmetzer (Nemč.) — Začetek ob 14.30.

Rezerve: Italija B: Persico, Pinardi, Vincenzi, Macor, Novelli.
Madžarska B: Guylas, Matrai, Palotas, Aspirany.

Moštvo, ki bo nastopilo v Budimpešti (od leve na desno): tehnični komisar Marmo, Virgili, Moltrasio (ne bo nastopil, ker zaradi poškodovane noge sploh ni odpotoval), Vivolo (rez.), Comaschi (rez.), Bearzot, Cervato, Burini (bo igral v Livornu), Pivatelli; spodaj: Viola, Montico, Magnini in Buffon (rez.). Na sliki manjkajo Ferrario, Segato, Bassetto in Boniperti.

Karpati ne bo mogel igrati. Namesto njega bo igral Szojka, tega pa bo nadomestil Kotasz. Seveda pa vsem tem obvestilom ni mogoče popolnoma verjeti vse do trenutka, ko bodo prišli igralci na igrišče.

Voditelji obeh reprezentanc so se dogovorili, da je možno med jutrišnjo tekmo zamenjati vratarja ves čas igre, poleg njega pa še enega igralca do 1. minute drugega polčasa.

Med tehniki, ki so prišli v Budimpešto, je tudi Sepp Herberger, trener nemške reprezentance, ki bo prihodnji mesec nastopila v Rimu proti italijanski reprezentanci.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

PO DRUGEM DNEVU ZMAGA

ITALIJA 3 FRANCIJA 0

TRST, 26. — Z današnjo zmago v dvoje nad Francijo vodi Italija s 3:0 in s tem si je že osvojila zmago v dvoboju ter se plasirala v nadaljnje kolo. Italijanska igralca sta svoja nasprotnika razmeroma lahko premagala. Pietrangeli je bil boljši od Sirole.

Rezultat: Sirola in Pietrangeli - Thomas in Pilet 6:3, 6:4, 1:6, 6:3.

Loi je ostal prvak Evrope

MILAN, 26. — Ob velikanskem zanimanju občinstva (kljub temu, da je prireditev prenašala televizija) je bil na današnji boksarski prireditvi v Sportni palači kot osrednja točka dvoboj med evropskim prvakom Duliom Loiem ki je Tržačan, in Francozom Fererjem. Dvoboj je veljal za osvojitev naslova prvaka lahke kategorije. Toda Francoz je bil poražen in Loi je dokazal, da drži prvenstvo krepko v svojih rokah. Tekmeca sta se borila petnajst rund, med katerimi je Loi skoraj ves čas prepričljivo prekašal nasprotnika.

BUDIMPEŠTA, 26. — Danes dopoldne so prišli italijanski nogometaši na Nepstadion, da se nekoliko seznanijo s terenom, na katerem bodo igrali proti Madžarom. Z njimi je bil tudi predsednik Italijanske nogometne zveze Barassi ter drugi voditelji in številni novinarji. Igralci so nekoliko trenirali, vendar je šlo bolj za razgibalne vaje. Vsi se dobro počutijo, tudi za Bonipertija je skoraj gotovo da bo igral.

Tudi Madžari so trenirali na sosednem igrišču. Danes se navaja kot gotova stvar, da

KINO V KRIŽU

Danes, 27. t.m. ob 16. uri

Pesem Mississippija

Tehnikolor

RAY MIDDLETON, BILL SHIRLEY

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 27. t. m. ob 16. uri DEAR film

FANFAN LA TULIPE

Jutri 28. t. m. ob 16. uri Italfranco film

Črna maska

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 27. t. m. ob 17. uri film

Dva hektara zemlje

Igra BIMAL ROY

MILAN AMBROŽIČ

Elektro-instalacijsko podjetje — Sprejema vsa naročila in popravila za nove instalacije vseh vrst električnih napeljav. Pokličite našo št. tel. 29-322. Viale Miramare 29.

SE PRIPOROČAMO!

Kino na Opčinah

predvaja danes 27. t. m. z začetkom ob 15. uri in jutri 28. t. m. ob 18. uri barvni film:

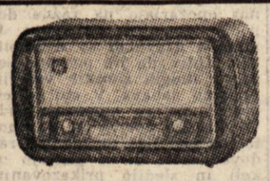

E. CIBEJ

Instalacijsko podjetje za elektriko, vodo in plin

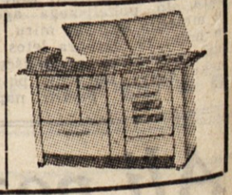
Stikala, žarnice, likalniki.
Električni in plinski gorilniki.
Vodne in plinske pipe itd.

GORICA - UL. CARDUCCI 15 - Tel. 30 11

Radio aparati - Gospodinjski električni aparati - Lestenci
Električni material - Popravila - Cene ugodne, na obroke
Zaloga „Liquigasa" in vseh vrst štedilnikov Zoppas

RADIOTELEVIZIJA TRST - Opčine Trg Monte Re 4 (pri šoli) SOSSI

GUY DE MAUPASSANT

Bel Ami

35. (LEPI STRIČEK)

Ko se je vrnil v uredništvo, je Duroy sestavil svoj odgovor. «Brezimen mazač v *‚La Plume'* se je razkoračil in bevska name zaradi neke stare zenske, o kateri trdi, da jo je prijel uravstveni redar, kar jaz zanikavam. Osebno sem govoril z gospo Aubertovo, ki ima vsaj šestdeset let, ako ne več, in mi je nadrobno pripovedovala svoj prepir z nekim mesarjem zaradi tehtanja rebrc, tako da se je morala zadeva poravnati pred policijskim komisarjem. To je čista resnica.

Kar zadeva ostala namigavanja urednika *‚Plume'*, jih preziram. Sicer pa tudi ni moč odgovarjati na take stvari, ako pisec skriva svoje ime. — GEORGES DUROY.»

Gospodu Walterju in Jacquesu Rivalu, ki je bil pravkar prišel, se je zdel ta odgovor zadovoljiv, in sklenili so, da izide še tisti dan, prečej za dnevnimi novicami.

Duroy, nekoliko vznemirjen in razburjen, se je zgodaj vrnil domov. Kaj mu neki oni odgovori? Kdo je? Zakaj ta surovi napad? Pri petelinih, kakršni so časnikarji, je utegnila iti ta neumnost daleč, zelo daleč. Slabo je spal.

Ko je drugi dan prebral svoj odgovor v listu, se mu je videl natisnjen še bojevitejši kakor v rokopisu. Zdelo se mu je, da bi bil lahko ublažil nekatere izraze.

Ves dan je bil ko vročičen in naslednjo noč je spet slabo spal. Že ob zori je vstal, da bi šel po tisto številko *«Plume»*, ki je imela prinesti odgovor na njegovo obrambo.

Vreme se je bilo spet ohladilo; zmrzovalo je kar hudo. Voda v obcestnih jarkih, ki jo je bil mraz zaskočil še tekočo, je spremljala pločnike z dvema ledenima trakovoma.

Prodajalci še niso dobili časnikov, in Duroy se je spomnil dne, ko je bil izšel njegov prvi članek: *«Spomini afriškega lovca»*. Roke in noge so mu drevenele, začenjale so ga boleti, posebno na koncih prstov; in tako je jel tekati okrog steklene prodajalnice, kjer je čepela prodajalka nad svojim grelnikom in kazala skozi okence samo nos in rdeča lica pod volneno cglavnico.

Naposled je razdeljevalec novih listov vendar že porinil pričakovani zavoj skozi linico v oknu, in ženica je ponudila Duroyu na stežaj razgrnjeno *«Plume»*.

Iščoč svojega imena, je preletel stran z očmi: najprej ni nič videl. Že se je hotel oddahniti, kar je opazil stvar uokvirjeno med dvema črtama

«Gospod Duroy od *‚Vie Française'* nas postavlja na laž, a vtem ko postavlja na laž, sam laže. Vendar priznava, da živi neka gospa Aubertova in da jo je redar odvedel na policijo. Potemtakem je treba pred besedo ‚redar' samo postaviti ‚nravstveni', pa je vse povedano.

Toda vest nekih časnikarjev je pač na isti višini kakor njihov talent.

S polnim imenom:

LOUIS LANGREMONT».

Tedaj je jelo Georgesu srce silovito razbijati; vrnil se je domov, da bi se oblekel, pravzaprav sam ne vedoč, kaj dela. Torej ga je bil opsoval, na tak način, da je bilo vsako obotavljanje nemogoče. Zakaj vendar? Za prazen nič. Zaradi stare babnice, ki se je bila sprla s svojim mesarjem.

Hitro se je napravil in šel h gospodu Walterju, čeprav je bila ura komaj osem zjutraj.

Gospod Walter je bil že pokonci; bral je *«La Plume»*. — «No,» je menil z resnim obrazom, ko je zagledal Duroya, «zdaj se pač ne morete več umakniti?»

Mladi mož ni nič odgovoril. Ravnatelj je nadaljeval: «Poiščite neutegoma Rivala, ki naj prevzame vaše zastopstvo».

Duroy je zajecljal nekaj nedoločnih besed, odšel in se napotil h kroničarju, ki je še spal. Ko pa je brenknil zvonec, je planil s postelje; prebral je novico, potem pa rekel: «Presneto, treba bo iti tja. Koga bi želeli za drugo pričo?»

«Niti pojma nimam».

«Boisrenarda? — Kaj menite?»

«Da, Boisrenarda».

«Ste dober mečevalec?»

«Vobče nikakršen ne».

«O, vraga! Kaj pa s pištolo?»

«Streljam kolikor toliko».

«Dobro. Pojdite se vadit, jaz pa medtem poskrbim za vse drugo. Počakajte me trenutek».

Stopil je v svojo toaletno izbico in se kmalu vrnil, umit, obrit in ves v redu.

«Pojdite z menoj,» je rekel.

Stanoval je v pritličju majhne hiše, Duroya pa je peljal v klet, velikansko klet, spremenjeno v borilnico in strelišče; vse odprtine na ulico so bile zadelane.

Ko je prižgal vrsto plinovk, ki je vodila prav do zadnje stene druge kleti, kjer je stal železen, rdeče in modro poslikan mož, je položil na mizo dva para pištol novega sestava, za nabijanje od zadaj, in začel kratko, odsekano poveljevati, kakor da sta na kraju dvoboja.

«Nared? — Streljaj! — Ena, dve tri!»

Duroy je ves pokoren ubogal, vzdigoval roko, meril in streljal; in ker je pogosto zadel lutko naravnost v trebuh, kajti v rani mladosti je bil često streljal z očetovo staro sedelno pištolo po ptičih na dvorišču, je bil Jacques Rival zadovoljen in je izjavljal: «Dobro — izvrstno — izvrstno — postavili se boste — postavili se boste».

Potem ga je zapustil: «Streljajte tako do poldne. Tu je strelivo, nič se vam naj ne smili, kar porabite ga. Potem pridem po vas, da greva kosit, in da vam povem novice, kar jih bo». To rekši, je odšel.

Ko je ostal Duroy sam, je še nekajkrat ustrelil, nato pa sedel in jel premišljevati.

Kako neumne so bile vendarle vse te stvari! Kaj pa je to dokazovalo? Ali je bil lopov manj lopov, potem ko se je bil? Kaj pridobi pošten človek, ki je bil razžaljen, če tvega življenje zoper nepridiprava? Misli so mu zablodile v temo in spomnil se je vsega, kar mu je bil pravil Norbert de Varenne o ljudeh, kako so revnega duha, kako povprečne so njih misli, in njih skrbi, kako bedasta je njih morala.

In naglas je rekel: «Sapralot, kako prav ima!»

Potem je začutil, da ga žeja, in ko je izza hrbta slišal kapljanje, se je ozrl, opazil prho ter šel pit iz konca prsne cevi. Nato se je znova zamislil. Žalostno je bilo v tej dneti, žalostno kakor v grobu. Daljno in zamolklo drdranje voz se je slišalo kakor oddaljena nevihtna grmljavica. Koliko je utegnila biti ura? Čas je potekal tu spodaj, kakor mora potekati v globokih ječah, kjer nič ne kaže ur in jih nič ne napoveduje, razen ječarjevega prihoda, kadar prinese hrano. Čakal je dolgo, dolgo.

Potem je nenadejavši začul korake in glasove; Jacques Rival se je spet prikazal, spremljan od Boisrenarda. Komaj je zagledal Duroya, je že zaklical: «Urejeno!»

Ta je mislil, da je stvar poravnana s kakim opravičilnim pismom; srce mu je poskočilo, in zajecljal je: «A!... Hvala vam».

Kroničar je povzel: «Ta Langremont je močno trdoglav, sprejel je vse naše pogoje. Petindvajset korakov, ena krogla na povelje, ob dvigu pištole. Roka je tako veliko bolj zanesljiva, kakor če jo pobesiš. Vidite, Boisrenard, glejte, kaj sem vam pravil».

To rekši, je jel jemati pištole in začel streljati, kazoč, kako je dosti laže meriti, ako vzdigneš roko.

Potem je dejal: «Zdaj pa hodimo kosit, poldan je že minil».

In krenili so v bližnjo restavracijo. Duroy ni več dosti govoril. Jedel je toliko, da bi ta dva ne mislila, da se boji, kasneje v poteku dne pa je spremil Boisrenarda v uredništvo in raztreseno, mehanično opravil svoje posle. Vsem se je zdel drzen dečko.

Jacques Rival je prišel proti večeru, da ga pozdravi; dogovorila sta se, da prideta priči drugi dan ob osmih zjutraj s pokrito kočijo ponj in se potem odpeljejo v Vesinetski gozd, kjer bo dvoboj

(Nadaljevanje sledi)